

LETO XXIV. Stev. 218
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO"

OB ZAČETKU ZASEDANJA GENERALNE SKUPŠČINE OZN

V znamenju Kemoja

Kriza na Daljnem vzhodu bo dala OZN še največ opravka, čeprav spor zaradi kitajskih obalnih otokov ni posebej na dnevnem redu Skupščine

New York, 16. sept. (Reuter). Danes se je začelo zasedanje Generalne skupščine, o katerem mnogi politični krogi sodijo, da bo eno izmed najpomembnejših v zadnjih nekaj letih. Na dnevnem redu je nad 70 vprašanj, med njimi problemi Cipra, Alžirije, miroljubne uporabe atomske energije in pomorskega prava.

Vendar pričakujejo, da bo to zasedanje potekalo predvsem v znamenju vprašanja, ki ga za zdaj še ni na dnevnem redu Skupščine. Gre za položaj v Tajvanski ožini. Izhodišča točka za razpravo o tem kritičnem problemu bo bržkone indijski osnutek resolucije, ki zahteva, naj LR Kitajsko sprejmejo v OZN. Indija je prepričana, da bo tokrat več držav, kakor v prejšnjih letih podprlo to njeno pobudo. Sovjetska zveza pa je napovedala možnost, da bo njena delegacija sprožila vprašanje napetosti v Tajvanski ožini z zahtevo, naj OZN nasploh prepove premike vseh letalskih in pomorskih enot zunaj nacionalnih meja posameznih držav.

Nekateri diplomati pa sodijo, da bodo nemara celo ZDA sprožile vprašanje napetosti okrog Tajvana, in sicer v primeru, da kitajsko-ameriški razgovori v Varšavi ne bi vplivali na ublažitev sedanje napetosti.

Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld je nocoj priporočil, naj bi o opustitvi poskusov z

jedrskim orožjem razpravljali najprej v političnem odboru in ga šele nato vključili v dnevni red Generalne skupščine.

Predsednik ZDA Eisenhower pa se je danes posvetoval z zunanjim ministrom Dullesom o zasedanju Generalne skupščine. Med drugim je bilo govora o govoru, ki ga bo imel Dulles bržkone v četrtki na seji Skupščine.

Moskva, 16. sept. (TASS). "Pravda" pravi v današnjem uvodniku, da se začelja XIII. zasedanje Generalne skupščine v

zapletenem in napetem mednarodnem položaju. List pravi, da bo Skupščina posvetila znatno pozornost položaju na Daljnem vzhodu, čeprav tega vprašanja uradno ni na dnevnem redu. "Pravda" tudi poudarja, da je Generalna skupščina "dolžna omogočiti predstavnikom LR Kitajske, da zasedejo svoja mesta v njej."

Casnik se tudi zavzema za dokončni umik intervencijskih sil z Bližnjega vzhoda in za prepoved poskusov z atomskim orožjem.

Dve pobudi iz SZ

Gromiko predlaga, naj bi Generalna skupščina OZN posebej razpravljala o opustitvi eksploziv jedrskih bomb - V novembru naj bi se v Ženevi začela konferenca strokovnjakov o ukrepih proti nenadnemu napadu

New York, 16. sept. (TASS) - Vodja sovjetske delegacije na zasedanju Generalne skupščine Organizacije združenih narodov in zunanji minister Andrej Gromiko je poslal generalnemu tajniku OZN Hammarskjöldu pismeni predlog, naj bi na dnevnem redu zasedanja postavili tudi opustitev poskusnih jedrskih eksploziv. Potreba, da bi to vprašanje čimprej uredili, je v pismu obrazložena v treh točkah: 1. Nadaljnji atomski poskusi pospešujejo tekmovanje v jedrskem oboroževanju in pro-

izvodno vedno bolj uničevalnega jedrskega orožja, kar povečuje nevarnost atomske vojne. 2. Slehera nova jedrska eksplozija sprosti velike množine radioaktivnih delcev, ki zastrupljajo ozračje, zemljo in vodo. 3. Tega vprašanja ni moč več zavlačevati, ker so jedrski strokovnjaki na konferenci v Ženevi dognali, da je možna uspešna kontrola ustreznega sporazuma o opustitvi poskusnih eksploziv jedrskih bomb.

Washington, 16. sept. (Reuter) Sovjetska vlada je predlagala vladi ZDA, naj bi se konferenca strokovnjakov, ki naj bi razpravljali o tem, kako bi preprečili nenadni napad, začela v Ženevi 10. novembra. V noti, ki pomeni odgovor na ameriško noto z dne 31. julija, izraža vlada SZ mnenje, da bi se konferenca lahko zaključila že v štirih ali petih tednih, in predlaga, da bi na njej sodelovali strokovnjaki ZDA, Velike Britanije, Francije, Belgije, SZ, Poljske, CSR in Romunije.

Nota pravi, da je docela možno doseči sporazum o ukrepih, da bi preprečili nenadni napad, če bi upoštevali vzajemne koristi in opustili ukrepe, ki zaostrujejo mednarodni položaj in povečujejo nevarnost vojne.

Predstavnik zunanjega ministristva Lincoln White danes še ni hotel komentirati te sovjetske note. Dejal je, da morajo proučiti njeno besedilo. Washingtonski diplomatski krogi pa pričakujejo, da bo vlada ZDA vsaj načelno sprejela sovjetski predlog.

Ameriška letala na Tajvanu

Tajpeh, 16. sept. (AP). Predstavnik združenega poveljstva ameriških in Cangkajskih čet na Tajvanu je danes izjavil, da je na otok prispela skupina 11 ameriških letal, ki bodo sodelovala v skupnih manevrih. Na Tajvan so poslali tudi reaktivne lovce F-104, ki dosežejo hitrost po 1400 milj na uro.

Kitajsko obalno topništvo pa je medtem minulo noč in davi sistematično obstreljevalo Kemoj. Tajvansko obrambno ministrstvo je objavilo, da so na neko utrdbo na Kemoju izstrelili skupno 1075 granat.

Američani se bodo umaknili iz Maroka?

Rabat, 16. sept. Radio poroča, da je vlada ZDA obvestila maroško vlado, da se načelno strinja z umikom ameriških letalskih sil z oporišč v Maroku. Podrobna pogajanja o tem naj bi se začela že v kratkem. Radio tudi pravi, da je maroška vlada zahtevala popoln ameriški umik s teh oporišč in da je pripravljena pogoditi se o rokih evakuacije.

Atene, 16. septembra (Agencija Atene). Delegacija Zveze borcev Jugoslavije, ki se bo udeležila proslave 40-letnice preboja solunske fronte, je prispela danes v Solun. Delegacija, ki jo vodi Voja Leković, je položila vence na grob Neznanega junaka. Potem je bila na grobovih srbskih vojakov na Zejtinliki v Solunu. Fotovala bo tudi na Krf in v Atene. - Na sliki polaganje vencov na grobove padlih vojakov v Beogradu 15. t. m. v navzočnosti številnih solunskih borcev.

SKRBI BRITANCEV

zaradi krize na Daljnem vzhodu

Laburisti zahtevajo, da Američani ne tvegajo vojne - Macmillan prav tako za mirno ureditev spora

London, 16. sept. (Reuter). Vodja Laburistične stranke Hugh Gaitskell je poslal ministrskemu predsedniku Macmillanu pismo, v katerem je zahteval, naj posvari ZDA pred nevarnostjo, ki grozi vsemu svetu spricho razvoja na Daljnem vzhodu. Macmillan naj bi vplival na ZDA, da se v sedanji krizi ne bi kakorkoli prenašile.

Geitskell izraža upanje, da bodo razgovori ameriškega in kitajskega veleposlaništva v Varšavi omogočili mirno poravnavo spora zastran Kemoja, ter poudarja, da so obalni otoki del kitajskega ozemlja. Tudi bivši ministriški predsednik Eden, pravi Gaitskell, je bil tega mnenja. Zahteve kitajske vlade po priključitvi teh otokov so utemeljene. Britanska vlada pa naj jasno izjavi, da Velika Britanija ne bo sodelovala v vojni, ki bi jo ZDA začela zaradi Kemoja. Njena dolžnost je ukreniti vse, kar je v njeni moči, in preprečiti ZDA, da bi bilo nesmiselno začeti takšno vojno, ker bi lahko imela ameriška oborožena intervencija na Daljnem vzhodu najhujše posledice, Gaitskell opozarja na dejstvo, da je javnost v vsej Zahodni Evropi in ne samo v Veliki Britaniji proti vojni zaradi Kemoja in da "ne more sprejeti argumentov, s katerimi skuša predsednik Eisenhower opravičiti takšno možnost". Na koncu je Gaitskell zahteval od Macmillana, naj sam odpotuje v Washington in seznaní predsednika Eisenhowerja s temi gledišči.

Macmillan je v odgovoru na Gaitskellovo pismo spet poudaril, da ZDA niso niti zahtevale niti dobile obljube Velike Britanije

Komisar za begunce v Beogradu

Beograd, 16. sept. (Tanjug). - Danes je prispel v Beograd komisar OZN za begunce August Lindt na zaseben obisk. Pri nas se bo mudil nekaj dni.

glede vojaške podpore na področju Tajvana. Velika Britanija pa ima ravno zavoljo tega, ker nima vojaških obveznosti, še večje dolžnosti, pravi Macmillan, da s posvetovanji in javnimi akcijami pripomore k miroljubni ureditvi položaja v Tajvanski ožini. V se-

danji krizi na Daljnem vzhodu po mnenju ministrskega predsednika ne gre neposredno za vprašanje sedanje ali bodoče pripadnosti obalnih otokov, marveč za način poravnave tega spora. O tem pa je britanska vlada enakih misli kakor ameriška.

Več razumevanja za povečanje proizvodnje gradbenega materiala

V skladu z uredbo o usmerjanju stanovanjske izgradnje so občinski ljudski odbori sprejeli predpise, s katerimi so sprostili dolžnosti, pravi Macmillan, da s posvetovanji in javnimi akcijami pripomore k miroljubni ureditvi položaja v Tajvanski ožini. V se-

Komune same posvečajo še vedno malo pozornosti temu problemu in si ne prizadevajo dovolj, da bi ga uredile. Še več, človek dobi vtis, da sodijo, da je problem pospeševanja in povenitve stanovanjske izgradnje bil urejen s sprejemom lokalnih predpisov o usmerjanju stanovanjske izgradnje. Proizvodnja gradbenega materiala še nadalje poteka stihajsko, ne da bi si komune prizadevale usmerjati in planirati to proizvodnjo. Če ne zaradi drugega, bi bilo to potrebno zato, da bi z izgradnjo novih in razširitvijo sedanjih obratov zagotovili zaposlitev ljudem, ki še niso vključeni v proizvodnjo in da bi zagotovili ustrezne dohodke. Posledice takšnega stališča mnogih komun je še čuti: na trgu primanjkuje nekaterih vrst gradiva.

V prvi polovici 1958 je bilo proizvedenih okrog 10 milijonov kosov opeke in okrog pet milijonov kosov strešne opeke manj, kot je bilo planirano. Tudi proizvodnja cementa je v zastoju, zmogljivost apnenic je docela nezadostna, da ne govorimo o proizvodnji betonskega železa in drugega gradiva, posebno še gradbenega lesa.

Vse to kaže, da se morajo komune z večjim razumevanjem lotiti teh problemov, pri čemer ne smejo imeti pred očmi le svojih potreb, marveč tudi potrebe vse skupnosti. Finančna sredstva niso ovira pri izpolnjevanju teh nalog, posebno še po sprejemu predpisov, ki omogočajo skupno uporabo sredstev gospodarskih organizacij, pa tudi vlaganje sredstev gospodarstvenih organizacij v družbene investicije. Toda če ne bomo povečali proizvodnje gradiva in preprečili nenehnega naraščanja cen le-tega, ne samo ne kaže, da bo perspektivni plan uresničen, marveč ne bo prišlo niti do povenitve stanovanj.

K.

Sklicanje Ljudske skupščine LRS

Predsednik Ljudske skupščine LRS sklicuje oba zbora Ljudske skupščine LRS na sejo, ki bo v sredo, dne 24. septembra 1958 ob 10. uri.

Po začasnem predlogu dnevnega reda bosta oba zbora delno na ločenih sejah, delno pa skupno obravnavala poročilo o gibanju gospodarstva v LRS v prvih sedmih mesecih 1958, predlog zakona o potrditvi sklepnega računa o izvršitvi proračuna Ljudske republike Slovenije za leto 1957, predlog odloka o spremembi odloka o novi določitvi števila sodnikov pri Vrhovnem sodišču LRS in pri okrožnih sodiščih na območju LRS ter predloge za izvolitev sodnikov. Republiški zbor sam pa bo obravnaval še predlog zakona o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v LRS, predlog zakona o izvedbi odprave nekaterih občin v okrajih Celje in Maribor ter predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravnih organih v LRS.

Ljubljana, dne 16. septembra 1958.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS

SEJA SKUPŠČINE ZVEZNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Skrb za invalide v ospredju

Doslej ustanovljene posebne delavnice za zaposlovanje delovnih invalidov v Beogradu, Ljubljani in Skoplju - število upravičencev do otroških doklad stalno narašča

Beograd, 16. sept. (Tanjug). - Danes je bila v Beogradu prva seja na novo izvoljene skupščine Zveznega zavoda za socialno zavarovanje, kateri je prisostvoval tudi predsednik odbora za ljudsko zdravje in socialno politiko Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine Radovan Papić.

V letnem poročilu je bilo poudarjeno, da se je služba socialnega zavarovanja v zadnjem času najbolj zavzemala za izvedbo zakona o pokojninskem zavarovanju in za sestavo novih predpisov o invalidskem zavarovanju. Tako so zaradi zaposlovanja in strokovnega usposabljanja delovnih invalidov ustanovili posebne delavnice in podjetja v Beogradu, Ljubljani in Skoplju.

Na področju zdravstvenega zavarovanja so znatno pospešili postopek pri uveljavljanju pravic zavarovancev. Z razširitvijo omrežja ambulant in poliklinik ter s povečanjem števila zdravnikov in drugega medicinskega osebja je število ambulantnih pregledov in storitev na enega zavarovanca

znatno naraslo. Za ureditev zdravstvenih postaj v gospodarskih organizacijah so lani porabili iz skladov za preventivno zdravstveno zaščito več kot pol milijarde dinarjev.

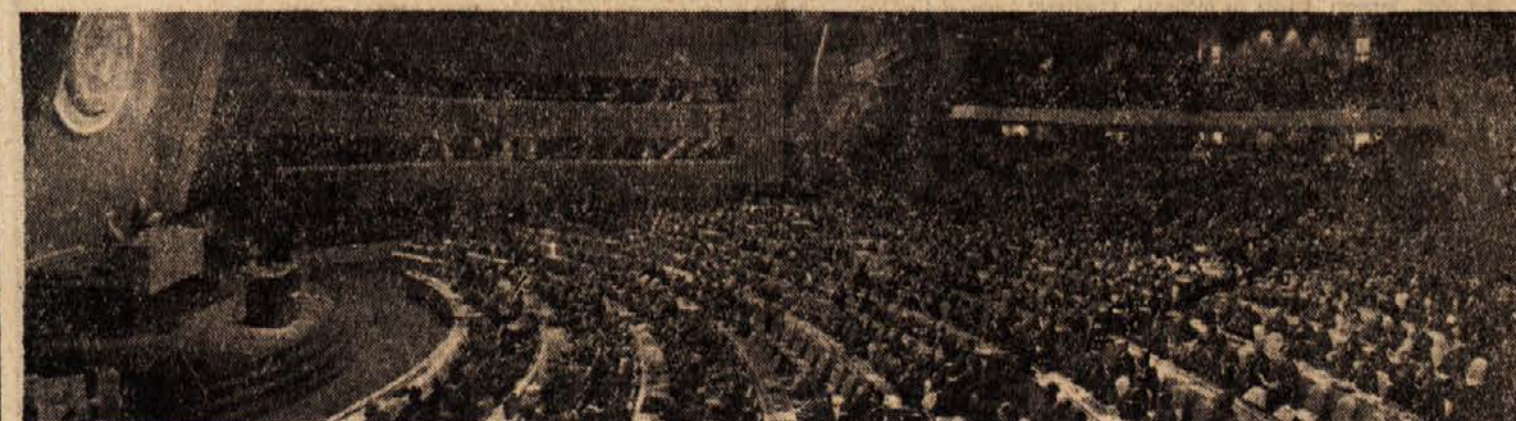
V naravnih zdraviliščih je bilo lani okrog 85.000 zavarovancev. Pri tem so poudarili, da večina zavarovancev zahteva zdravljenje v poletnih mesecih, kar ovira enakomerno in večje izkoriščanje teh zdravilišč.

Število tistih, ki dobivajo otroške doklade, stalno narašča. Tako so lani za okrog 1.850.000 otrok izplačali nad 53 milijard dinarjev

otroških doklad oziroma za okrog 10 % več kot 1956.

Sodelovanje za varovancev pri upravljanju socialnega zavarovanja in zainteresiranost na tej službi se je znatno povečala. Tako je bilo med pripravami na volitve samoupravnih organov okrog 17.000 konferenc, katerim je prisostvovalo okrog 50 % vseh zavarovancev.

Skupščina je na današnji seji izvolila nov dvanajstčlanski izvršni odbor. Za predsednika je bila izvoljena zvezna ljudska poslanka Mara Naceva, za podpredsednika pa dr. Jerko Radmilović.

Kadar zaseda Generalna skupščina OZN. (Slika je posneta ob zadnjem izrednem zasedanju, na katerem so razpravljali o Bližnjem vzhodu in se izrekli za umik zahodnih oboroženih sil iz Libanona in Jordanije)

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 17. septembra
Sončno z zmerno oblačnostjo v vzhodni Sloveniji. Zjutraj po kotlinah rahla megla. Temperature ponoči med 7 in 12, v Primorju 16, najvišje dnevne do 23 stopinj.

NUJNE NALOGE LJUDSKIH ODBOROV

Na posvetovanju predsednikov ljudskih odborov Slovenije so razpravljali o razvoju gospodarstva ter z njim povezanih nalogah ljudskih odborov ter o njihovem upravnem posvetovanju

Ljubljana, 16. sept. — Danes je bilo v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani posvetovanje predsednikov občinskih in okrajnih ljudskih odborov iz cele Slovenije, ki ga je sklical Izvršni svet Ljudske skupščine Slovenije. Na konferenci, ki jo je vodil predsednik Boris Kraigher in so ji prisostvovali tudi člani Republiškega izvršnega sveta, je tovariš Tone Bole uvodoma poročal o razvoju gospodarstva v prvih sedmih mesecih letošnjega leta, o izpolnjevanju družbenega plana ter s tem v zvezi o neodložljivih nalogah občinskih in okrajnih ljudskih odborov. V drugi točki je poročal član Izvršnega sveta Vladko Majhen o upravnem posvetovanju ter zlasti o gibanju zaposlenih v občinskih in okrajnih upravah ter s tem povezani personalni politiki.

Stomatologi bodo zborovali

V četrtek drugi kongres stomatologov Jugoslavije — Za organizirano zatiranje zobnih bolezni potrebnih še petkrat več stomatologov, kot jih imamo

Beograd, 16. sept. (Tanjug) — Pojutrišnjem bo v Beogradu začel delo drugi kongres stomatologov Jugoslavije, na katerem bo sodelovalo okrog 500 zobnih zdravnikov iz vse države in 25 stomatoloških strokovnjakov iz desetih drugih dežel. Težišče referatov na kongresu je na ugotovitvi, da so zobna obolenja spričo velike razširjenosti

Predstavnik SZDL odpotoval na mednarodno konferenco za mir

Beograd, 16. sept. (Tanjug) — Član Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Dušan Blagojević je danes odpotoval z letalom v Oslo, kjer se bo kot opazovalec udeležil mednarodne konference za mir. Ta konferenca bo od 18. do 20. t. m. v organizaciji norveške neodvisne skupine.

Počasna procedura

Komune v turističnih krajih doslej niso mogle prispevati dovolj sredstev za zgraditev vodovodov, kanalizacije in drugih podobnih objektov, brez katerih si ne moremo niti misliti naglega razvoja turizma. Pokazalo se je, da jim je za to potrebna pomoč skupnosti, ki bo iz splošnega investicijskega sklada kreditirala graditev komunalnih objektov v nekaterih najvažnejših turističnih krajih, seveda objektov, ki so najbolj nujni.

Letos so predložili tudi prve zahteve po teh kreditih, ki dosega okrog 6,5 milijarde dinarjev. Potrebe po kreditih so znatno večje od razpoložljivih sredstev. Toda če bi hoteli ugoditi najnujnejšim zahtevam teh komun, bi bilo potrebno približno 3,5 milijarde dinarjev. Toliških sredstev pa seveda ni moč prispevati naenkrat, marveč postopno v nekaj letih. Pri tem je treba strogo upoštevati prioriteto komunalnih objektov, ki jih gradijo.

Prva sredstva v znesku milijarde dinarjev, ki naj bi jih porabili v letu 1958, je marca odobrila Zvezna izvršni svet. Sredstva so bila torej na razpolago, komune pa komaj čakajo, da bi jih dobile. Pa vendar, čeprav se že bliža konec leta, ta sredstva ne samo, da niso porabljena, marveč jih investicijska banka niti še ni odobrila. Zakaj?

Procedura za odobravanje teh kreditov je zapletena, dolgotrajna in počasna. Vtem ko so elaborate sestavili in potem, ko so jih sprejele podružnice in centrala Narodne banke, je minilo več mesecev. Računajo, da bodo zahteve po odobravanju kreditov predložene upravnemu odboru investicijske banke šele od 1. do 5. oktobra. To pa še vedno ne bodo vse. Toda dotlej bi bilo treba potrošiti že večji del sredstev.

Preostane torej le malo časa, da bi porabili ta sredstva. Praktično bi morali sredstva, predvidena za vse leto, potemtakem porabiti v treh do štirih mesecih, kar pa je nemogoče. Del teh kreditov bo treba torej predstaviti na prihodnje leto. Toda kaj pomaga, če sredstva prenašajo in kopičijo iz leta v leto, a jih ne vlagajo v turizem. Zainteresirane komune v najvažnejših turističnih krajih so

postala izrazito socialni problem in da jih je treba zato organizirano zatirati, kot vse ostale socialne bolezni — tuberkulozo, rak in druge, ker povzročajo enake gospodarske in druge posledice. Tako sodijo, da bi potrebovali najmanj petkrat več stomatologov, kot jih imamo zdaj. Tudi z boljšo organizacijo zobozdravstvene službe in z načrtnimi preventivnimi ukrepi, posebno še pri otrocih, bi lahko veliko dosegli. Zato je čutili potrebo po usposabljanju specialistov za otroško zobno preventivo.

Za še večje povečanje turističnega prometa med Jugoslavijo in Italijo

Beograd, 16. sept. (Tanjug) V zadnjih letih se je v Jugoslaviji znatno povečal tujski promet z italijanskimi turisti, ki so po številu nočnih tujih turistov na četrtem mestu.

Turistični promet med Italijo in Jugoslavijo se je povečeval malone trikratno v primerjavi z letom 1952. Da bi se promet italijanskih turistov, ki je najbolj razvit v severnih delih naše dežele, razširil tudi na druge kraje, so predlagali upostavitve prometnih zvez med Južno Italijo in Dalmacijo ter Crnogorskim Primorjem. Prav tako nameravajo na splošno okrepiti avtobusni promet med obema deželama.

Turistična zveza Jugoslavije je sklicala v zadnjem času več sestankov s pristojnimi organi, na katerih so proučevali ukrepe za izboljšanje turističnega prometa z Italijo.

Novo večerne politične šole na Hrvaškem

Zagreb, 16. sept. (Tanjug) Letos bodo na Hrvaškem odprli več novih večernih političnih šol, katerih obiskovalci se bodo lahko temeljitje seznanili s političnimi, družbenimi in gospodarskimi vprašanji.

bile res vnaprejš obveščene, naj se pripravijo, da bodo porabile ta sredstva, kar so bržčas tudi storile. S tem bo omogočeno nagla poraba kreditov, toda samo deloma. Za trdno lahko računamo, da bo ostal dober del teh sredstev nezakoristen, v glavnem zaradi počasne procedure v banki.

Spričo zapoznelosti kreditov so zakasnela tudi komunalna dela v naših najvažnejših turističnih krajih. Kaj to pomeni, ve vsakdo, ki je bil letos na odhodu v kakem turističnem kraju, na primer na Jadranu, kjer primanjkuje vode, kjer nimajo najnujnejših naprav itd. To pa bolj kot kaj drugega odvrča turiste, tako domače kakor tuje. Letošnja izkušnja je pokazala, da bi morali v prihodnje ta sredstva odobravati prej, da bi tako ostalo več časa za njih porabo. Predvsem pa bi bilo treba pospešiti proceduro, zaradi katere se je letos vsa stvar najvječ zavlekla. D. V.

Nehruejevo priznanje

Pavli Klančnikovi iz Ljubljane

Predsednik indijske vlade Nehru je izročil našemu veleposlaniku v Indiji Dušanu Kvedru diplome za štiri jugoslovanske deklice, katerih dela so bila nagrajena na mednarodnem otroškem tekmovanju v risanju in pismenih sestavkih. Diplome so prejeli: Pavla Klančnik iz Ljubljane, Milea Jelič in Ljiljana Zivanović iz Beograda ter Kristina Babič iz Subotice.

V okviru tega mednarodnega otroškega tekmovanja so pregledali okrog 50.000 del iz 63 dežel. Od tega je bilo nagrajenih 322. Prvo nagrado je dobil neki štiri-najstletni deček s Kitajskega.

Turistični promet med Italijo in Jugoslavijo se je povečeval malone trikratno v primerjavi z letom 1952. Da bi se promet italijanskih turistov, ki je najbolj razvit v severnih delih naše dežele, razširil tudi na druge kraje, so predlagali upostavitve prometnih zvez med Južno Italijo in Dalmacijo ter Crnogorskim Primorjem. Prav tako nameravajo na splošno okrepiti avtobusni promet med obema deželama.

Turistična zveza Jugoslavije je sklicala v zadnjem času več sestankov s pristojnimi organi, na katerih so proučevali ukrepe za izboljšanje turističnega prometa z Italijo.

Minimum agrotehničnih ukrepov pri proizvodnji v kooperaciji

V pogodbe o kontrahiranju morajo zadrage vnesti obvezno uporabljanje določenih agrotehničnih ukrepov

Marsikoga so letos presenečili uspehi, ki so bili doseženi na tistih poljedelskih površinah, kjer so uporabljali sodobno obdelovanje zemlje. Navzile suhi in neugodnim vremenskim razmeram so ponekod dosegli celo večje hektarske donose kakor lani,

Posvetovanje o tarifni politiki, plačah in potrošnji

Beograd, 16. sept. (Tanjug) — V Centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije je danes posvetovanje o pereh vprašanih tarifne politike ter o plačah in potrošnji v prvem polletju letošnjega leta.

Posvetovanje, kateremu predseduje predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović, prisostvujejo predsedniki in tajniki republiških svetov in centralnih odborov strokovnih sindikatov, kakor tudi predstavniki nekaterih gospodarskih ustanov.

Predlog za ukinitve obratnih delavskih svetov v jeseniški železarni

V Železarni Jesenice so že nekaj mesecev razpravljali o vlogi in delu obratnih oziroma grupnih delavskih svetov. Na nedavnem skupnem sestanku tovarniškega komiteja ZK in sindikalnega odbora so v zvezi s tem osvojili stališče, naj bi obratne delavske svete ukinitli. Vrzel naj bi za polnopravni z rednimi proizvodnimi konferencami po upravni liniji ter z mesečnimi sestanki kolektivov v posameznih obratih.

Pripadniki JLA se pripravljajo na proslavo dneva armade

Na sporedu je vrsta kulturno-umetniških prireditev, zabavnih večerov, predavanj, športnih tekmovanj in podobnih prireditev

Beograd, 16. sept. (Tanjug) V vseh enotah Jugoslovanske ljudske armade so se začeli pripravljati na proslavo dneva armade. Te dni je opaziti povečano dejavnost, posebno še na kulturno-prosvetnem in vzgojno-zabavnem torišču.

V prvih jesenskih mesecih bo na sporedu več kulturno-umetniških prireditev, zabavnih večerov, vojaških zabav in tabornih ognjev. Vojniki bodo obiskali tudi večje število gledaliških in filmskih predstav, razstav, muzejev in zgodovinskih spomenikov. Razen tega bodo na vrsti tudi razna športna tekmovanja. Za izobrazbo vojakov bodo priredili, kot doslej, poljudna predavanja z najrazličnejših znanstvenih področij.

V prihodnjem obdobju bodo pripadniki JLA kot doslej prebili velik del prostega časa v sekcijah za kulturno-umetniško dejavnost. Delo teh sekcij je bilo doslej zelo uspešno. Umetniška raven vojaških pevskih zborov ter dramskih in folklornih ansamblov je čisto na taki višini, da vojniki uspešno nastopajo ne samo pred pripadniki JLA, marveč tudi pred ostalimi državljani. V zadnjih dveh letih je bilo po vojašnicah nad 27.000 kulturno zabavnih večerov. hkrati pa je bilo okrog 3400 umetniških prireditev za prebivalstvo.

Eden izmed najpomembnejših činiteljev v množičnem kulturno zabavnem in prosvetnem delu, ki je okrepljeno med pripravami na proslavo dneva armade, so vsekakor domovi JLA. V številnih mestih so postali prava kulturna in prosvetna središča, ki imajo med drugim številne, bogato opremljene knjižnice. V enotah in ustanovah JLA je okrog 2000 strokovnih in splošnih vojaških knjižnic z več kot 2.200.000 knjigami in revijami. Lani so izposodili iz njih blizu 730.000 knjig, od tega nad 320.000 iz vojaških knjižnic.

Eden izmed najpomembnejših činiteljev v množičnem kulturno zabavnem in prosvetnem delu, ki je okrepljeno med pripravami na proslavo dneva armade, so vsekakor domovi JLA. V številnih mestih so postali prava kulturna in prosvetna središča, ki imajo med drugim številne, bogato opremljene knjižnice. V enotah in ustanovah JLA je okrog 2000 strokovnih in splošnih vojaških knjižnic z več kot 2.200.000 knjigami in revijami. Lani so izposodili iz njih blizu 730.000 knjig, od tega nad 320.000 iz vojaških knjižnic.

Pomoč znanstvenim zavodom iz sklada za pospeševanje kmetijstva v Srbiji

Beograd, 16. sept. (Tanjug) — Upravni odbor Kmetijsko-gospodarske zbornice Srbije bo predlagal pristojnim organom, naj bi iz republiškega sklada za kmetijstvo v letu 1959 dodelili kmetijskim znanstvenim ustanovam 25 milijonov dinarjev, 295 milijonov pa kmetijskim postajam in drugim organizacijam, ki pomagajo kmetovalcem pri uporabi novih agrotehničnih metod. Razen tega bodo agrotehniški fakulteti v Beogradu dali 42 milijonov pomoči za nabavo dopolnilne opreme.

Že blizu 47.000 brigadirjev na avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb

Ljubljana, 16. sept. (Tanjug) Podatki Zavoda za statistiko LRS kažejo, da je pri izgradnji avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« od 10. marca, ko so se začela pripravljala dela, sodelovalo skupno 46.800 fantov in deklet iz vseh ljudskih republik ter 109 tujih brigadirjev iz desetih dežel. Od tega je bilo 86,6 odst. fantov in 13,4 odst. deklet. Kmečke mladine je bilo 28,8 odst.

stotkov, dijakov 23,6 in delavcev 23,2 odstotka. Malone desetina vseh brigadirjev so bili študentje. V sedanjih, peti izmeni graditeljev je 16.449 mladincev in mladink, od tega več kot 6000 študentov. To je najmočnejša izmena na letošnji delovni akciji pri izgradnji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb.

Nepredvidene ovire

V Bosni in Hercegovini v številnih osnovnih šolah niso mogli začeti pouka, ker primanjkuje učiteljev

Sarajevo, 16. sept. (Tanjug) V malone vseh okrajih Bosne in Hercegovine v nekaterih osnovnih šolah niso mogli začeti pouka, ker niti na naknadnih natečajih niso mogli dobiti učiteljev. Takšnih primerov je največ v mostarskem, bihaškem in še nekaterih drugih okrajih.

Na sestanku z načelniki okrajnih sekretariatov za prosveto, ki je bil danes v republiškem svetu za šolstvo, se je pokazalo, da so v takšnih primerih največ krivi občinski ljudski odbori, ki si niso pravočasno zagotovili prosvetnega kadra z dajanjem štipendij ali z ustvarjanjem boljših življenjskih pogojev za učitelje v bolj oddaljenih krajih. Razen tega primanjkuje učiteljev tudi v mnogih drugih osnovnih šolah. Na natečaje se je javilo veliko premalo učiteljev. Tako so v dobojskem okraju razpisali prosta mesta v 29 šolah, vendar se na natečaj ni javil noben kandidat. Zato vse kaže, da bodo v tej republiki vnovič začeli prirejati posebne tečaje, na katerih bodo dijake z maturo v kratkem roku usposobili za učitelje.

Eden izmed najpomembnejših činiteljev v množičnem kulturno zabavnem in prosvetnem delu, ki je okrepljeno med pripravami na proslavo dneva armade, so vsekakor domovi JLA. V številnih mestih so postali prava kulturna in prosvetna središča, ki imajo med drugim številne, bogato opremljene knjižnice. V enotah in ustanovah JLA je okrog 2000 strokovnih in splošnih vojaških knjižnic z več kot 2.200.000 knjigami in revijami. Lani so izposodili iz njih blizu 730.000 knjig, od tega nad 320.000 iz vojaških knjižnic.

MNENJA — KRITIKA — POLEMIKA

»EH, TAKA REVŠČINA!«

Gospodarsko moč občin velja bolj pravično presojati

Navajeni smo, da delimo občine v dve kategoriji. Močne so tiste, kjer je dovolj industrijskih podjetij, šibke one, kjer jih ni in kjer po navadi vzpodbujamo težnjo »da bi povečali kmetijsko proizvodnjo«. Občina Rače sodi med kmetijske z delno razvito industrijo. Razen industrije so njeni glavni dohodki iz kmetijstva, kjer so znani pridelovalci krompirja in rejci živine. Čeprav bi se še tako trudili dokazati, da ni tako pasivna, kot jo prikazuje statistika, je vse zaman, dokler počemo to z ustaljenimi gledišč o ustvarjenem dohodku, njegovi delitvi in evidenci. Predvsem je najvažnejša evidenca.

V gospodarsko močni občini imamo dokaj točen pregled nad ustvarjenim dohodkom industrije. Pokažejo ga bilance podjetij. V industrijsko nerazviti občini se začne prav tu krizni in težaven del. Čeprav je jasno, da je industrijsko razvita občina močnejša od kmetijske, vendarle s tem še ni razčiščen vprašanje, kolikšna je pasivnost občine in če v resnici sploh obstaja. V občini Rače, a podobno je tudi v drugih občinah, ne ustvarjajo dohodkov samo gospodarske organizacije, ki imajo tu svoje sedeže, ampak tudi mnoge druge, ki imajo svoje pisarne in računovodstva na področju mestnih občin, ki se ukvarjajo z odkupom kmetijskih pridelkov in živine. Čeprav bi se v gospodarsko močni občini, kjer je zapisan dohodek, ki ga ustvarjajo razna trgovska podjetja na račun občine Rače (in njeje podobnih), ko prodajajo blago preko nivoja odkupnih cen in tedaj, ko gre celo za devize? Zapisan je v računovodstvu in preko njega zajet

v evidenci občine, kjer ima tako podjetje svoj sedež. To je po navadi v mesu. Z dohodkom trgovskih podjetij se hvali občina, ki ima edino zaslug, da premore podjetje, ki zna odkupovati in prodajati. Pravi proizvajalci blaga živijo v občini, ki ne more nikjer pokazati resnično ustvarjene vrednosti svoje proizvodnje, ker je način evidenco o ustvarjenem dohodku pomanjkljiv.

Ali je potemtakem evidenco o ustvarjenem dohodku in njegovi delitvi zgolj formalna, administrativna vprašanje? Ne, zelo pomembna je za gospodarstvo tako imenovanih pasivnih občin. Gre namreč za to, da so močnejše občine za ustvarjen dohodek stimulirane preko raznih skladov in proračunov. Kako je mogoče stimulirati občino, ki ji evidenca kategorično izjavlja minus? Vzrok za zaostajanje v stanovanjski izgradnji, komunalni, prometni, trgovini in gostinstvu v nerazvitih občinah dejansko niso samo v gospodarskem stanju, pač pa predvsem v načinu evidenco. Kmetijska občina dejansko lahko izračuna svojo proizvodnjo količinski, finančno je ne more, ker držijo niti na vse strani države. Prikrajšana je za številne sklade, ki jih usposobijo v močnejših občinah. Pogosto nemara občutno na njen račun.

Eden izmed najpomembnejših činiteljev v množičnem kulturno zabavnem in prosvetnem delu, ki je okrepljeno med pripravami na proslavo dneva armade, so vsekakor domovi JLA. V številnih mestih so postali prava kulturna in prosvetna središča, ki imajo med drugim številne, bogato opremljene knjižnice. V enotah in ustanovah JLA je okrog 2000 strokovnih in splošnih vojaških knjižnic z več kot 2.200.000 knjigami in revijami. Lani so izposodili iz njih blizu 730.000 knjig, od tega nad 320.000 iz vojaških knjižnic.

Eden izmed najpomembnejših činiteljev v množičnem kulturno zabavnem in prosvetnem delu, ki je okrepljeno med pripravami na proslavo dneva armade, so vsekakor domovi JLA. V številnih mestih so postali prava kulturna in prosvetna središča, ki imajo med drugim številne, bogato opremljene knjižnice. V enotah in ustanovah JLA je okrog 2000 strokovnih in splošnih vojaških knjižnic z več kot 2.200.000 knjigami in revijami. Lani so izposodili iz njih blizu 730.000 knjig, od tega nad 320.000 iz vojaških knjižnic.

Vse to kaže, da daje sedanj način evidenco nad narodnim dohodkom po občinah premočne privilegije razvitim, nerazvitim pa ne samo, da jim daje pravico do močnejših skladov, ampak jim dejansko ne priznava resnično ustvarjene vrednosti. Sicer je težko doseči pravično evidenco in delitev dohodka. Na vsak način pa bi bilo možno s primernimi ukrepi doseči tudi odgovornost tistih trgovskih podjetij do pristojne občine, kjer odkupujejo, pa tudi odgovornost razvitih občin do nerazvitih za ustvarjeno vrednost in sklade, ki si jih pridobijo z delovno silo, ki se dnevno prevaža na delo. Se bolje bi bilo početi vrednost stanovanjskih in podobnih skladov v republiškem merilu in z njimi pospešiti razvoj nerazvitih občin. Prav pa bi bilo, da sredstva iz teh skladov ne bi imenovali samo »pomoč nerazvitim«, ampak bolj pravično: »nadomestilo za izgubljena sredstva na račun razvitih«. Vsekakor bi morali te stvari bolj upoštevati, kadar ocenjujemo dejansko gospodarsko moč občin. Pojem »pasivnosti« je izredno relativen, dokler uporabljamo tako nepopolno gospodarsko računico in bilanco za »pasivne« občine. —dV

Občutna, toda upravičena kazna

Split, 16. sept. (Tanjug) — Okrajno gospodarsko sodišče v Splitu je kaznovalo splitsko gradbeno podjetje »Konstruktor« s 500.000 din globe zaradi nezadostne skrbi za tehnično zaščito pri delu. To podjetje izvaja obsežna dela pri izgradnji HC »Split« in na tem gradbišču je že nekajkrat prišlo do lažjih in hujših nesreč, ki so bile posledice nezadostne tehnične zaščite. V obrazložitvi obsojbe je rečeno, da naj bi bil to opomin podjetjem, ki lahko-miselno gledajo na tehnično zaščito pri delu.

Nenačelnost in nemorala

»Obramba čistosti marksizma-leninizma pred jugoslovanskimi revizionisti«, kakor se uradno imenuje protijugoslovanska gonja, je doslej napravila že precejšnjo razvojnjo pot. Ker jo k temu sili njena notranja logika, se je celo v svojih najbolj izrazitih oblikah čedalje bolj odmikala s »teoretičnega« področja in polzela nazvold na raven najnavadnejšega zabavljanja proti socialistični Jugoslaviji, katero se ne po svoji vsebini ne po metodah in sredstvih bistveno ne razlikuje od početja najbolj reakcionar-nih sil na Zahodu.

Moralo je priti do čedalje globljeje pogreznosti v blato nenačelnosti in nemorale, ker to ni odvisno od stopnje spretnosti v uveljavljanju politike, marveč od značaja politike. Ker je politika, ki jo uveljavljajo proti Jugoslaviji, nenačelna, zasnovana na ozko pojmovanih koristih, ki nimajo nič skupnega s socializmom in mednarodno proletarsko solidarnostjo, je bilo neogibno, da tudi prizvod takšne politike — gonja proti socialistični Jugoslaviji — kaj kmalu zgubi svojo teoretično — ideološko preobleko in se prikaže v vsej svoji umazani goloti.

Zdaj niti s formalnega vidika ne izbirajo več ne besed ne sredstev in zaveznikov. Vse, kar lahko v kakršnikoli obliki in na kakršnikoli način pomaga proti socialistični Jugoslaviji, je dobrodošlo ne glede na svoje poreklo in vsebino, barvo in naravo, politično in ideološko orientacijo.

Bulvarski tisk na Zahodu, ki živi od izmišljenih senzacij, načelno obsojajo, kadar pa pride na dan (in to se pogosto dogaja) z izmišljotinami o Jugoslaviji, tedaj njegove usluge visoko cenijo in v obilni meri izkoriščajo kot prepričljiv argument v »teoretičnem« dokazovanju »nepravilnosti in škodljivosti« stališča Jugoslavije.

Tudi šovinizem načeloma obsojajo kot proizvod in ostanek preteklosti, proti kateremu se morajo socialistične sile odločno boriti. Toda v konkretni politiki proti Jugoslaviji gledajo tudi na šovinizem drugače. Ne samo da ga ne obsojajo, marveč se tudi povezujejo z njim. Podžigajo ga in hujskajo proti jugoslovanskim narodom, kjerkoli je ali je kdaj bil. Šovinizem v tem konkretnem primeru celo ni več šovinizem, ker koristi »visokemu« cilju boja zoper »jugoslovanski revizionizem«.

V načelu je laž — laž. Toda sprejemajo jo in izkoriščajo, kadar sodi v okvir »teoretične obrambe marksizma-leninizma pred jugoslovanskimi revizionisti«.

Organizatorji protijugoslovanske gonje so se spočetka trudili dokazati, da ta gonja ne pomeni obnovitve metod in sredstev iz časov Informbiroja, se pravi, da med drugim ne bodo poskušali ločiti jugoslovansko vodstvo od jugoslovanskih narodov, pozivati na strnoglavljenje jugoslovanskega vodstva, na boj proti jugoslovanski državi in podobno. Toda minilo je le malo časa in že se je tudi glede metod in sredstev v celoti pojavila stara pošast Kominforma. Drugače tudi ni moglo biti, kajti sredstva in metode so odvisne od značaja njihove politike.

Jasno je, da se mora nenačelnost na politika proti Jugoslaviji ne glede na svojo ideološko krinko posluževati metod in sredstev, ki ustrezajo njenemu cilju. Tako je tudi zelo naglo prišlo do ponovnih poskusov, da bi ločili jugoslovansko vodstvo od jugoslovanskih narodov, vodstvo ZKJ od članstva ZKJ, ter do brezvestnega početja, preračunane na to, da bi čim bolj škodovali Jugoslaviji, tako na notranjem kot na mednarodnem področju. Zato se kot poglavitni in edini »teoretični« argument »prepričevanja« pojavlja ravnanje, kakor je to, da enostransko odpovedujejo izpolnjevanje meddržavnih pogodbenih obveznosti in kreditne sporazume, da ne dobavljajo pšenice, kakor je bilo sklenjeno s pogodbo, da širijo gorostasne izmišljotine o Jugoslaviji v azijskih in afriških deželah, kakor so poskusili, da bi uničili konkretne sadove mednarodnega sodelovanja, ki ga je Jugoslavija dosegla s svojo politiko aktivne koeksistence, široka protijugoslovanska propaganda, zasnovana na tendencioznem prikazovanju položaja in dogajanja v Jugoslaviji, na izmišljenih vesteh, lažeh in podobno.

Neko časopisno poročilo o zagrebškem velesjemu, ki ga je tedni dni objavljala moskovska »Pravda«, kaže mnogo teh bistvenih značilnosti sedanje politične smeri proti Jugoslaviji in zato velja pomuditi se ob njem.

Gre za poročilo, ki je podpisano z »lastna informacija«. Na takšen podpis smo doslej naleteli v sovjetskem tisku v primerih, kadar so hoteli še posebej poudariti neki protijugoslovanski mo-

ment, hkrati pa prikriti vir informacije.

Moskovska »Pravda«, ki nima svojega dopisnika v Jugoslaviji, je dne 11. septembra objavila lastno poročilo o otvoritvi zagrebškega velesejma. To poročilo se dobesedno glasi:

»Zagreb, 10. septembra. Te dni se je tu začel mednarodni gospodarski sejem, ki se ga udeležuje 27 dežel Evrope, Azije in Amerike. Svoje izdelke razstavlja Avstrija, ČSR, SZ, DR Nemčija, Grčija, Madžarska, Poljska, Romunija, Italija, Zahodna Nemčija, Belgija, Danska, Francija, Anglija, Jugoslavija, Nizozemska, Izrael, Kanada, Španija, Švedska, Švica, Združena arabska republika, ZDA, Japonska, Indija, Irak in Brazilija.

Po splošnem mnenju so najboljši paviljoni na sejmu paviljoni Sovjetske zveze, DR Nemčije, ČSR, Poljske, Romunije in Madžarske, v katerih je vsestransko prikazana proizvodnja teh dežel. Izmed kapitalističnih držav so po posameznih trdkah zastopane ZDA, Zahodna Nemčija, Avstrija in druge.

V paviljonu Sovjetske zveze je mnogo obiskovalcev. V knjigo vtisov je vpisanih že mnogo ugovitvev jugoslovanskih državljanov, ki izražajo svoje občudovanje njegove uspehov in pridobitve sovjetskega ljudstva. Posebno zanimanje zbuja modeli sovjet-skih sputnikov, okrog katerih se od jutra do večera zbirajo velike skupine ljudi.

Otvoritvi velesejma so prisostvovali jugoslovanski voditelji Tito, Ranković in drugi, ki so si ogledali paviljone vseh dežel, najprej jugoslovanskega.

Ogledu paviljonov socialističnih dežel so predsednik Tito in njegovo spremstvo posvetili nič več kot po tri do sedem minut. Toda v paviljonu ZDA, ki je do-cela brez vsebine in nezanimiv, so se mudili več kot 30 minut.

V zvezi z obiskom predsednika Tita v Zagrebu so uveljavili tako v mestu kot na velesjemu nenavadno stroge varnostne ukrepe. Se pred otvoritvijo velesejma so mobilizirali močne sile milice in varnostnih organov. Mnogo ljudi, ki je prišla na otvoritev velesejma, so pustili na velesajmski prostor šele zvečer.

Velesajem bo odprt do 21. septembra.

(Last. informac.)

Nič, kar zadeva Jugoslavijo, ne more moskovska »Pravda« objaviti v nepotvorjeni obliki. Redakcija tega lista zavzema, po vsem sodeč, gledišče, da ne bi ustrezalo »teoretični« ravni »kritike jugoslovanskih revizionistov«, če bi o kakem dogodku v Jugoslaviji pravilno, resnično poročali. Zato je bilo treba tudi poročilo o zagrebškem velesjemu prikrojiti tako, da po svoje koristi poskušano, da bi kompromitirali Jugoslavijo pred javnostjo Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih dežel. Poročila tudi niso objavili zaradi tega, da bi seznanili javnost s pomembnim mednarodnim gospodarskim sejmom v Jugoslaviji, na katerem sodelujejo tudi SZ in vzhodnoevropske dežele, marveč izključno zato, da bi koristilo omenjenemu političnemu namenu. Zato si je bilo treba seveda izmisliti »podatke« o sejmju, da bi bilo poročilo lahko prepričevalno za bralea. Vse je bilo treba prikrojiti tako, da bi bralec »Pravde«, ko bi prebral poročilo o zagrebškem velesjemu, dobil vtis, da je nastal prepad med jugoslovanskim vodstvom in jugoslovanskimi narodi.

Koliko držijo omenjene navedbe v »lastni informaciji« mo-

skovske »Pravde«, priča med drugim tudi to, da redakcija ni navedla imena svojega klavnega poročevalca, ki je s štoparico v roki sledil predsedniku Titu iz paviljona v paviljon in ki je na samem velesjemu in na zagrebških ulicah opazil »nenavadno stroge varnostne ukrepe« in »mobilizacijo sil milice in varnostnih organov«.

Sovjetski tisk se je doslej že večkrat proslavil s takimi »mastiimi informacijami« o Jugoslaviji. Tako je na primer moskovska »Pravda« že v avgustu 1956, torej v času, ko je bila sovjetska vlada uradno še na pozicijah prijateljskega sodelovanja z Jugoslavijo, objavila z označbo »lastna informacija« poročilo o sodni obravnavi proti nekemu informbirojevcu, v katerem najdemo trditve, da v Jugoslaviji sodijo komuniste in da so v Jugoslaviji sodne obravnave proti komunistom! Časnik »Sovjetski flot« je na primer 31. julija 1958 v nekem poročilu z označbo »lastna informacija« objavil izmišljotine bulvarskega tiska o skupnih vojaško-mornariških manevrih Velike Britanije, Jugoslavije in Italije. »Lastna informacija« moskovske »Pravde« o zagrebškem velesjemu po svoji verodostojnosti ustreza omenjenim prejšnjim »lastnim informacijam«. In ne samo po »verodostojnosti«, marveč tudi po svojem namenu.

Takšen zares nemoralen način pisanja o Jugoslaviji ni nič drugega kot izraz določene politike in njenih namenov. J. Šmole

ADENAUER BRANI

pomen svojih razgovorov z De Gaullem

Bonn, 16. sept. — Po več kot letu dni je kancler Adenauer izbral svoje predvčerajšnje srečanje s francoskim ministrskim predsednikom De Gaullem za povod, da se je sam pojavil na današnjem običajnem sestanku novinarjev. S tem nepričakovanim nastopom je hotel očitno poudariti pomen svojih razgovorov z De Gaullem.

Adenauer je danes kar naprej poudarjal pomen tega dogodka in večkrat naglasil, da javnost ne bi smela povzeti napačnih sklepov iz dejstva, da so se razgovori v Colombeyu zaključili brez konkretnih zaključkov. Poglavitno je, je dejal, da sta oba ministrska predsednika izrazila enake misli o nadaljnjem sodelovanju med obema deželama in glede na splošne svetovne probleme.

Kancler ni skopalil niti s pokloni na račun svojega gostitelja. Očital je domačemu tisku, da je doslej negativno sodil o De Gaullem, čeprav je bilo takšno stališče, mimogrede rečeno, posledica prejšnjih izjav in stališč bonnskih vladnih krogov samih. K temu je kancler pripomnil: »De Gaulle ni noben nacionalist.«

V bonnskih političnih krogih imajo te vsebinsko ne posebno bogate izjave kanclerja Adenauerja o sadovih njegovih razgovorov z De Gaullem samo za potrditev dosedanjih poročil, da prvo srečanje obeh ministrskih predsednikov ni bilo posebno pomembno. Hkrati pa je iz poluradnih krogov slišati, da niti kancler sam ni pričakoval kaj posebnega, k čemur opozicijski krogi pikro pripominjajo, da tudi ni ničesar dočakal.

Tu sodijo, da je De Gaulle na razgovorih sprožil tudi vprašanje »samostojne Evrope« kot nekakšne »tretje sile«, ki bi nastala pod vodstvom jedrsko oborožene Francije in s finančno ter tehnično podporo Zahodne Nemčije med Vzhodom in Zahodom. Kancler pa na današnjem sestanku z novinarji o tem in o francoskih jedrskih načrtih ni rekel nobene besede.

Alžirske diverzije v Franciji

Po atentatu na Soustella so aretirali samo v Parizu in Marsellu skupaj 5000 Alžirciev

Pariz, 16. sept. (Tanjug). Si-noči sta bili v Franciji spet dve večji diverzantski akciji alžirskih komandosov, vžlic izredno strogim ukrepom in racijam, ki so v vseh večjih mestih sledile neuspelemu atentatu na ministra Soustella. Prva diverzija je bila v vojašnici v predmestju Marsella, druga v vojaški kemijski tovarni v Le Havru. V Marsellu so Alžirci postavili mino na dvorišče vojašnice. Ko je eksplodirala, je bil uničen en tank, 6 vojakov je bilo hudo ranjenih, Eksplozija bombe v Le Havru pa je uničila velik rezervoar z več kot milijon litri žveplene kisline.

Policijske racije v vseh večjih francoskih mestih se nadaljujejo. Po uradnih poročilih so pripeljali v Pariz v izbirna taborišča na zaslišanje nad 3000 Alžirciev. V Marsellu so aretirali 1800 ljudi. Aracije so bile tudi v Lyonu, Bordeauxu, Metzju in Nici. V Metzju je še pred policijsko racijo skupina Francozov napadla predmestje, v katerem žive Alžirci.

M. Bajec

PREPOČASNO OŽIVLJANJE

ameriškega gospodarstva po zadnji recesiji

New York, 16. sept. (Tanjug). Poslovni krogi, sindikalni delavci, ekonomisti in posamezni vodilni ameriški listi so — v precejšnje presenečenje washingtonskih političnih opazovalcev — iz-

razili velike pomisleke glede uradno objavljenih podatkov, da si bodo ZDA zelo naglo in uspešno opomogle od gospodarske recesije in njenih posledic. Po zadnjih uradnih podatkih so namreč v industrijski proizvodnji v poslednjih štirih mesecih nadoknadili skoraj polovico izgube, za 23 % oziroma za 11 točk se je spet zvišal proizvodni indeks, ki je bil v aprilu padel na 126 točk (po-vojni maksimum v avgustu lani 145 točk), če vzamemo indeks 100 za proizvodnjo v 1948. Kakor je rečeno v uradnih podatkih, je k temu prispevalo »povečanje proizvodnje v industriji jekla, potrošnega blaga, v rudarstvu, elektrogospodarstvu, zlasti pa v gradbeništvu, ki je doseglo največjo proizvodnjo po vojni«. Posledica takšnega stanja v industriji pa je, kakor navajajo, zmanjšanje brezposelnosti v zadnjem mesecu za pol milijona, t. j. od 5,2 milijona v juliju na 4,7 milijona v avgustu, kar pa je še vedno za dva milijona več kot lani v enakem obdobju.

Kakor se strinjajo v tem, da so ZDA že izven najhujše recesije, tako dvomi o tem, da si bodo tako naglo opomogle, kakor je bilo napovedano. Vladni strokovnjaki sodijo, da bo gospodarstvo premagalo najhujše posledice recesije konec tega in v začetku prihodnjega leta. Vsi drugi pa mislijo, da se to ne bo zgodilo prej kot šele v začetku leta 1960.

Vodstvo sindikalne federacije AFL-CIO meni, da optimizem uradnih krogov ni na mestu, saj se brezposelnost zelo počasi manjša in še to bolj zaradi sezonskih kakor zaradi dejanskih gospodarskih potreb. Federacija napove-duje novo povečanje brezposelnosti na zimo in na pomlad ter zahteva večje državne izdatke, da bi si gospodarstvo hitreje opomoglo. Zveza avtomobilskih delavcev, v kateri je 1,2 milijona brezposelnih članov, je napove-dala za ta teden stavko, če magnetni avtomobilski industrije ne bodo privolili v zvišanje mezd oziroma v neko enakomerno porazdelitev bremena recesije, ki so ga morali doslej prenašati zgolj delavci.

Razlog za pomisleke poslovnih krogov in listov je predvsem v počasnem naraščanju industrijskih investicij, ki so še vedno za 17 % nižje kot pred začetkom recesije v lanskem avgustu. Napo-

vedano zvišanje investicij bi lahko prišlo do izraza šele čez devet do dvanajst mesecev. Prepaj pa tudi ne bodo ublažili posledic recesije. Zaradi tega si podpredsednik Nixon prizadeva, da bi znižal poslovni davek. Vendar ne kaže, da bo Kongres privolil v to. Doslej se je izjalovili vsi podobni poskusi. Drugi negativni element je po mnenju poslovnih krogov v prizadevanju vlade, da bi preprečila inflacijo z zvišanjem obrestne mere za posojila privatnikom za 1,75 do 2 %. Manj ugodni pogoji kreditiranja bi samo zavrli naraščanje investicij. Vladni krogi pa pripominjajo, da bi ugodni pogoji kreditiranja ni moč odpravi neupravičeno visoke konjunkturo v avtomobilski industriji in gradbeništvu, kjer je prišla sedanja recesija najbolj do iz-raza.

Tretji negativni element vidi-jo v težnji po naravnost inflacijskem finansiranju izdatkov zveznih organov. Poslovni krogi so v skrbeh, ker vlada ne name-rava z odločnimi ukrepi zmanjšati ali omejiti mirnodobne izdatke, ki jih cenijo na 82 milijard dolarjev. Primanjkljaj presega že 12 milijard. Prav malo si nam-reč obetajo od napovedanih prihrankov v znesku dveh milijard, ki naj bi jih dosegli z neznatnim zmanjšanjem sedanjega števila zveznih uradnikov (2,3 milijona) in z omejitvijo izdatkov za stimu-lacijo stanovanske izgradnje in nekaterih javnih del.

Medtem ko je bila javna raz-prava o ukrepih, s katerimi naj bi preprečili recesijo, v času nazadovanja gospodarstva zelo živahna, se je zdaj precej umirila, čeprav vprašanja niso nič manj pereča. Vlada še nadalje čaka, kako se bodo razvijali dogodki. Sicer pa ni uveljavila nobenih ukrepov niti pred štirimi meseci, ko je bil splošni pritisk recesije največji.

Vsakdanji prizor v mestecu Kemoj na otoku z enakim imenom

VLOGA ITALIJE V LATINSKI AMERIKI

Tesnejša povezava

Brazilije in pozneje po možnosti še drugih latinsko-ameriških dežel z zahodnim blokom

Rim, 16. sept. (Tanjug). Predsednik republike Giovanni Gronchi se je sinoči vrnil iz obiska v Braziliji. Med tem obiskom je bila podpisana skupna politična deklaracija, prav tako pa je bilo sklenjenih več sporazumov med obema deželama. Temu prvemu obisku italijanskega državnega poglavarja v eni izmed latinsko-ameriških dežel so posvetili v Rimu vsjo pozornost.

Gronchijev obisk kaže, da bi se Italija rada čim tesneje pove-zala z latinsko-ameriškim deželami in postala nekakšen most med tem delom sveta in Zahodno Evropo. V tem smislu razlagajo tu tudi skupno deklaracijo, ki sta jo v Sao Paolu podpisala oba državna poglavarja. V deklaraciji pozivata dežele Latinske Amerike in Evrope na skupne akcije za utrditev zahodnega bloka. S tem je bila dejansko določena skupna

politična osnova za »harmonično in organizirano« vključitev Latinske Amerike v zahodni tabor in ta »medcelinska operacija« naj bi pomenila začetek procesa, v katerem bi imeli obe deželi vodilno vlogo.

Deklaracija obsega tudi demokratske teze o integraciji in sodelovanju v okviru zahodnega bloka, za kar se posebej zavzema italijanska vlada. Krepitev zahodnega gospodarstva, zatepu pa tudi politična integracija bi bila po demokratskem mnenju jez proti prodiranju socialističnih idej o ureditvi družbenih problemov v dežele Latinske Amerike.

Med Gronchijevim obiskom so bili sklenjeni sporazumi o jedrskem in kulturnem sodelovanju ter več drugih olajšav v medsebojnem prometu. Govora je bilo tudi o krepitvi neposrednega gospodarskega sodelovanja.

MED ALŽIRSKIMI OSVOBODILNIMI BORCI

»AŠKUN HUK«

»Aškun, aškun« — kdo je tam? — se je grozeče odbijalo od temnih krošev.

»Huk, huk« — kateri brat? Deveterica se je vrgla na zemljo, vodica patrolje pa je poiskal zavetje za najbližjim drevesom. Vsakdo si je poiskal svoj kamen, ne vedoč, kdo je na oni strani. Kaj se je dogajalo tam spredaj, ni bilo moč razločiti. Razgovor je trajal dolgo časa. Govorili so arabsko, kakor govorijo alžirski borci, a tudi tisti oddelki sovražne vojske, gumije, ki so jih zbrali med domačim prebivalstvom in ki pogosto čepijo v nočnih zasedah. Dolgo je bilo treba čakati. Naposled je nekdo v daljavi prižgal zasenčeno električno svetliko in gozd je oživel na vseh straneh.

»Ze dva dni vas čakamo. Dobili smo obvestilo po radijski postaji, vas pa od nikoder. Zakaaj ste zapravili toliko časa in nam nakopali toliko skrbi? Ves bata-

ljon vas išče. Če bi šli naprej še pet kilometrov, bi padli naravnost v naročje padalcev, ki so včeraj začeli racijo. Zato smo tu postavili zasedo na tem kraju.« Tak je bil prijateljski pozdrav zapoznelim gostom. Mala osamljena kolona se je bila zaslila sredi partizanske zasede. Pred njo in za njo so zijale vanjo grozeče cevi strojnic.

V planinskem gurbiju, skromni leseni kočij kmeta in borca, je veselo plapolal ogenj. Domači so bili zgornji, komandir je ostal in se z njimi zapletel v pomenek. Ostali so se v hipu pogreznili v globoko, brezskrbno spanje.

Komaj se je zdaniło, so v zraku zabrnela letala. Prišel je ukaz za umik. Gozd z visokimi drevesi je nudił dobro zavetje, vendar so hodili skrajno previdno, ker so bile jase svetle in jasne.

Odelki francoske vojske so čistili na širokem prostoru, na

katerem se je skrivala večja enota alžirske osvobodilne vojske. Po dolini in poteh, ki so držale proti gozdu, so bobnela oklopna vozila in tanki. Ob prehodu v gozdu pa uniforme, popolnoma enake tistim, ki so jih nosili Alžirci. A to so bili francoski vojaki. Prednja skupina se je oddaljila kakih 20 metrov od kraja, kjer so skrili ležali uporniki. Kakor hitro so se »askerji«, tako pravijo Alžirci francoskim vojakom, približali, so se mudžahidini umaknili dalje v gozd in se spet pojavili na prehodih, od katerih se je sovražna vojska že oddaljila. To je bila skrajno napeta igra. Ko bi en sam Alžirec napravil napako, bi se že vnel peklenski boj. Ta igra je trajala kakih pet ur. Proti večeru se je sovražnik utrudil in se zagnal drugam.

Komarji, ki so brenčali okrog črnih izvidnikov na drevesih, niso dali miru. Komandant bataljona je imel polne roke dela s svojimi komandirji, ki so prihajali vsak hip, napeti in zasopli, s predlogi, kje in kako bi bilo najlaže pričakati in napasti sovražnika. Njegov odgovor je bil vedno isti: »Izpolniti moramo posebno nalogo in zato se danes ne bomo udarili.« Zahteval je od njih, naj po-kažejo, kako znanje ostati neopaženi tudi v največji bližini sovražnika. In to jim je res uspelo. Tri sto fantov, ki so se tu zbrali, je ostalo ves dan skritih očem tistih, ki so, kakor pravijo, »preiskali sleherni ped gozda«.

Ze to je bil dokaz, kako so zgrešeni računi tistih, ki mislijo, da je moč z vojaško silo zatreči oboroženi boj in vstajo tega naroda, pa čeprav so ukrepi kolonialne vojske proti civilnemu prebivalstvu vedno bolj surovi, nečloveški. Ponekod so prebivalstvo že docela pregnali, spravili vse ljudi v koncentracijska taborišča, njih domove razdejali. Toda v teh težavnih razmerah, kjer v posameznih krajih že ni več nobene civilizacije, se bojuje vojska osvoboditve, povsod prisotna in grozeča.

Zavrsko Pečar

Letošnji zagrebski velesejem

nam zgovorno priča o razvoju novih panog proizvodnje

ŠE HITREJE OSVAJATI NOVE PROIZVODE

Obiskovalci letošnjega zagrebskega velesejma najbolj občudujejo uspehe naše industrijske proizvodnje, o čemer se lahko nazorno prepričajo, ko vidijo, kaj vse nam že nudi domača industrija, kaj je uspešno osvojila, kaj izpopolnila in kvalitetno izboljšala.

Velika je razlika med letošnjim velesejmom in velesejmi v prvih letih naše povojne industrializacije, takrat so podjetja razstavljala predvsem razne prototipe novih proizvodov, strojev, naprav itd. Tega je zdaj le še malo, kolikor pa posamezna podjetja še razstavljajo prototipe, jih kot take vidno označujejo. Danes se ne ponašajo več s tem, kaj bodo izdelovala, temveč razstavljajo predvsem tisto, kar že izdelujejo in lahko kupcu nudijo.

Drugo, kar je za napredek naše industrije še pomembnejše, kar pa nam razstavljeni predmeti sami ne povedo, to je delež domače proizvodnje pri določenem izdelku, se pravi koliko je pri posameznem izdelku uporabljenih domačih sestavnih delov in koliko uvoženih, koliko je uporabljeno domačega in koliko tujega materiala.

Prav na tem področju pa smo v zadnjem času napravili velik korak naprej in ni pretirana ugotovitev, da stopa naša država s hitrimi koraki v vrsto industrijsko visoko razvitih dežel.

USPEHI, S KATERIMI SE PODJETJA LAHKO PONAŠAJO

Obiskovalce velesejma zlasti preseneča razvoj naše industrije motorjev in motornih vozil. Komaj pregledna vrsta podjetij izdeluje danes za avtomobilsko industrijo najrazličnejše velike in

drobne sestavne dele ter opremo, ki smo jo morali prej uvažati. Posebno razveseljiv je napredek naših tovarn, ki so se specializirale za izdelavo raznih bencinskih in Dieslovih motorjev. Te tovarne so po dobljenih licencah nepričakovano hitro osvojile komplicirano proizvodnjo sodobnih motorjev. Tovarna motorjev »21. maj« iz Beograda-Rakovice razstavlja celo doma izdelan manjši turbo-reaktivni letalski motor »Palas«.

Z razvojem kooperacije v proizvodnji je dosegla velik uspeh tudi naša industrija električnih strojev za gospodinjstvo, posebno odkar so se podjetja združila v kooperacijske skupnosti. Zdjaj že razstavljajo skupaj svoje izdelke, ki so plod kooperacije, kakor to vidimo na obsežnem razstavnem prostoru mariborske skupnosti »Maris« in zagrebške skupnosti »Eka«. Z novimi uspehi se ponaša še posebno zagrebška tovarna električnih žarnic TEZ, ki je osvojila proizvodnjo specialnih žarnic za infrardeče žarke, kakršne se uporabljajo za hitro sušenje sadja in drugih predmetov, in pa proizvodnjo novih visokotlačnih fluorescenčnih živosrebrnih žarnic, ki omogočajo najboljšo in najcenejšo razsvetljavo cest, železniških postaj, velikih industrijskih dvoran, športnih igrišč itd. To podjetje je proizvodnjo novih žarnic razvilo brez tuje licence, na tihem pa osvaja tudi že komplicirane katodne cevi za ekrane televizijskih sprejemnikov. Lepe uspehe je dosegla naša mlada industrija optičnih izdelkov. Na tem področju se je zagrebškemu podjetju »Getaldus« in ljubljanskemu podjetju »TOS« uspešno pridružilo sarajevsko podjetje »Zrak«. Težko pa bi bilo naštet vse tiste nove izdelke, ki jih je v zadnji dobi osvojila naša strojegradnja za domače potrebe in tudi za izvoz. Kot primer naj navedemo novosadsko podjetje »Jugodent«, ki izdeluje pre-

cizne aparate za zobozdravstvo in že več kakor tretjino svoje proizvodnje proda na zunanjem trgu.

NABAVA LICENCE NALAGA TUDI OBVEZNOSTI

Seveda pa vidimo na velesejmu tudi posamezne »domače« proizvode, izdelane na temelju tujih licenc, ki pa so v bistvu le sestavljeni iz uvoženih delov. Nakup licenc nam je zadnja leta bistveno pripomogel, da smo hitreje napredovali na tistih področjih industrijske proizvodnje, kjer bi bilo osvajanje brez tuje pomoči preveč zamudno in dolgotrajno. Ob doseženih stopnjah razvoja na teh področjih pa zdaj lahko pri odobravanju nakupa licenc uporabljamo že strožja merila.

Pri nekaterih, četudi redkih podjetjih je namreč razvijanje proizvodnje po licencah prepočasno. Res je, nas stane manj, če uvožene sestavne dele doma le montiramo, toda v bistvu je tak izdelek le uvožen. Podjetja, ki počasi napredujejo pri osvajanju nove proizvodnje se pogosto izgovarjajo, da ne dobe sredstev za nabavo potrebnih strojev in druge opreme. Toda na to bi morala misliti že ob nakupu licence in ne bi smela iskati rešitve zgolj v tem, da dobe licenco, češ potem bo že nekako šlo. Podjetja, ki ne drže obljub, danih ob nabavi licence, izkoriščajo neupravičeno ugodnosti, ki jih daje skupnost, da bi jim olajšala osvajanje nove proizvodnje.

V bodoče naj bi take ugodnosti uživala le tista podjetja, ki si uspešno prizadevajo čimprej osvojiti celotno proizvodnjo. Prav zato je v pripravi sprememba uredbe o nabavi industrijske lastnine v inozemstvu ter izpopolnitev predpisov o kooperaciji in iznajditeljski dejavnosti. V bodoče naj bi podjetja hkrati z odobritvijo nakupa tuje licence pre-

vzela tudi določene fiksne obveznosti, da bodo v dogovorjenih rokih osvojila proizvodnjo po licenci. Za primer neizpolnjevanja teh obveznosti pa predvidevajo osnutki tudi sankcije ter v skrajnem primeru odvzem licence in njen prenos na drugo podjetje.

F. S.

Vaše vprašanje - Naše mnenje

PAMETNA MISEL naj odtehta kup denarja

Kje dobiti prostor za manjše otroške vrtnice v stanovanjskih skupnostih?

Bralec Z. D. nam je poslal pismo, v katerem obravnava sodoben problem varstva otrok ter sprašuje to, o čemer se, tako smo prepričani, sprašuje veliko ljudi:

»Medtem ko je moč prek polja z nekaj dobre volje organizirati varstvo otrok v stanovanjski skupnosti na skupnem dvorišču ali igrišču, pa postane stvar zapletena, ko pomislimo na zimске mesece. Rednih vrtnic v večjih mestih nimamo dovolj, zaradi česar ni slaba misel, naj bi v stanovanjskih skupnostih dobili eno ali dve sobi, kjer bi se otroci pod nadzorstvom učili in igrali, medtem ko sta roditelja zaposlena. Marsikje pa so v velikih težavah za ta prostor. Ne bi bilo slabo, če bi si ljudje izmenjali misli o tej stvari.«

Vprašanje je vredno odgovora, saj nas prav to približuje, da po načelnih zamislih začnemo delati zares.

RACUNATI MORAMO S SKROMNIMI SREDSTVI

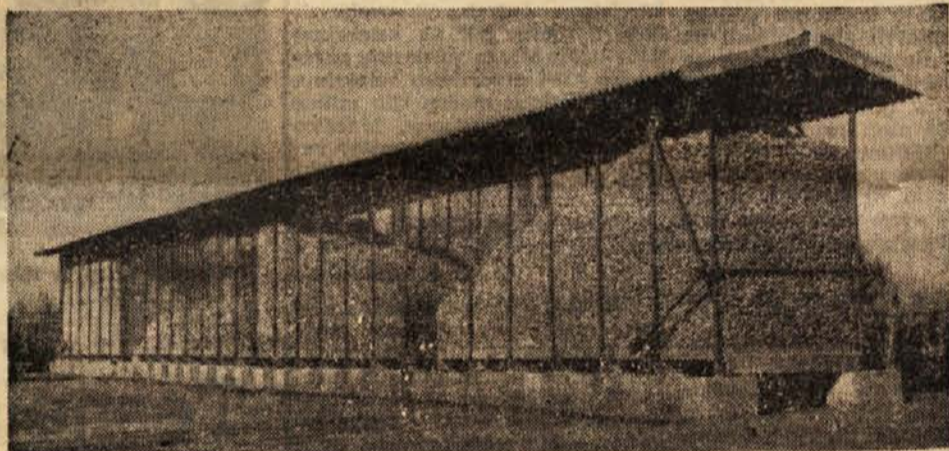
Preprosto bi bilo, če bi si za drag denar lahko omislili idealno rešitev. Toda po večini si moramo pomagati drugače in s skromnimi sredstvi doseči kar največ. Evo, primer iz Maribora, iz stanovanjske skupnosti naselja večje tovarne: tu so začeli na kaj preprost način — odskočna deska jim je bilo skupno otroško igrišče. Ko so ljudje praktično spoznali prednosti skupnega urejanja skupnih težav, so na pragu lanske zime uredili za otroke svoje stanovanjske skupnosti tudi

zimске prostore. Neizkoriščen prostor, v katerem obravnava sodoben problem varstva otrok ter sprašuje to, o čemer se, tako smo prepričani, sprašuje veliko ljudi:

Na zadnji seji Sveta za socialno varstvo OLO Ljubljana so tudi razpravljali o teh stvareh. Navajali so pravilno, s katero bi si marsikje lahko pomagali: dejstvo je, da stalno pripravljamo gradbišča za zbiranje novih gradnj 12% investicijskih stroškov. S temi sredstvi, ki niso neznatna, postavijo predvsem začasne lesene stavbe, ki jih delavci uporabljajo med gradnjo za shranjevanje in druge potrebe. Kasneje se stavbe podrejo ter porabljene denar. Nihakor nima dolgotrajne koristi. Strokovnjaki so preračunali, da bi bilo treba le nekaj malega dodatno, skupno 15% od investicijskih sredstev namesto dosežanih 12%, pa bi sedanje začasne lesene stavbe lahko postavili bolj solidno in načrtno — tako, da bi na vnaprej preračunano nem primernem mestu ostale za stalno. Uporabljali bi jih za dnevne otroške vrtnice, bodisi v okviru novega naselja, še zlasti prav pa bi prišle te stavbe v starejših mestnih območjih, kjer tudi sen in tla dajo nove hiše. V starejših naseljih je namreč stiska za prostor že hujša.

Ne bi bilo slabo, če bi o tem ljudje, ki snujejo stanovanjske skupnosti, podrobneje razmislili in si morda tako pomagali iz zagate, o kakršni piše tudi tov. Z. D. Če pa imajo v posameznih stanovanjskih skupnostih še bolj sprejemljive življenjske pogoje, bi bilo prav, da jih tudi posredujejo širši javnosti. M. N.

Prvi storži letošnje koruze v Vojvodini

Novi Sad, 16. sept. (Tanjug). — V severnih delih Banata in Bačke so začeli obirati koroze, ki je dozorela nekoliko prej kot običajno. To bo omogočilo pravočasne priprave na setev pšenice italijanskih sort na 150 tisoč hektarjih.

Na več kot 600 tisoč hektarjih v Vojvodini bodo obrali več koruze, kot znaša običajno letno povprečje, čeprav letošnje leto ni bilo primerno za koroze. Na velikih posevstvih pa pričakujejo približno isti pridelek koruze kakor lani, ko so bili klimatski pogoji izvrstni. Računajo, da bodo na velikih posevstvih pridelali povprečno 38 stotov na hektar. — Na sliki sodoben silos, poln koruze.

Na nenavadni farmi

V družbi 900 strupenih kač

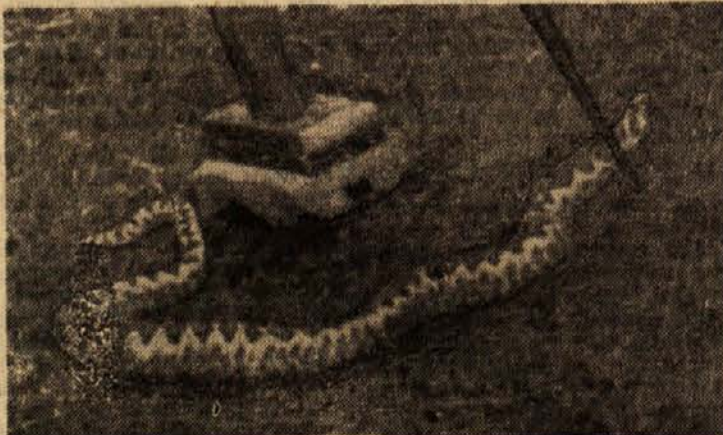
Brežje, septembra.

Brežje je lepa vasica ob cesti Zagreb—Samobor. Tu ima Serovakciološki zavod iz Zagreba farmo kač in poskusnih živali. Na koncu majhnega parka živijo nenavadni prebivalci te farme: okrog 900 strupenih kač, kakih 18.000 belih miši, okrog 5000 morskih prašičkov in okrog 100 kuncev.

ENO URO S KACAMI

V prostoru je toplo, v zraku je težak zadah. Ob stenah in po sredini so razmeščeni zaboji, velikosti kubičnega metra in pokriti z gosto mrežo. Človek, ki dela tu pri kačah, odpre pokrov in na dnu zaboja zagledamo

kakih deset kač na slami, zvitih v klobčice. Uslužbenec odpre tudi druge zaboje in povsod se nudi našim očem ista slika. »To so modrasi, naše najbolj strupene kače,« pravi. »Tu jih je kakih 800. Razen njih pa je še kakih 120 gadov.«

Gad v precepu

Človeku je skraja neprijetno v družbi teh živali, toda čez nekaj časa se privadi in z zanimanjem opazuje njihovo življenje.

Enkrat na mesec vzamejo kačam strup. Prisotnostvali smo temu poslu. Delavec je s kovinskim prirežem izvlekel modrasa iz zaboja in ga dal na mizo. Naglo mu je pritisnil glavo s stekleno ploščo, potem pa ga je z roko, na katero si je bil nataknil debelo usnjeno rokavico, prijel za vrat. Kača je bila besna. Skušala se je otresti prijema, zvijala se je, široko odpirala žrelo in sikala. Z drugo roko je delavec primaknil stekleno posodo in kača se je zagrizla vanjo. Iz njenih dveh zob sta se pocedili dve kapljici rumene tekočine. Takoj nato so vrgli kačo nazaj v zaboj in na vrsti je bila naslednja kača.

»Kače ne trpijo surovega ravnanja,« pripoveduje delavec, ki opravlja to dokaj neprijetno delo. »Če jo kdaj močneje pritisnem, da jo zaboli, potem je kača drugič zelo razjarjena in je z njo težko delati.«

Kače hranijo z belimi mišmi, ki jih imajo tu na pretek. Vsaka kača dobi eno miš na mesec. Prvo miš vržejo živo v zaboj med kače, da jih razdražijo. Ostale pa jim dajejo že mrtve, da ne bi šlo v izgubo preveč strupa.

Zivo miš, ki jo vržejo kačam, strup takoj umori. Tedaj pa se vname boj med kačami. Pogosto zgrabijo eno miš tudi tri ali štiri kače hkrati. Toda pogoltno jo lahko samo tista, ki je začela pri glavi. To požiranje traja kače pol ure. V boju za hrano se pogosto zgodi, da en modras piči drugega. Pičeni modras potem pogine v dveh mesecih.

DVE KAPLJI STRUPA

Vsak mesec dobijo od enega modrasa dve kapljici strupa. Smrtna količina za odraslega človeka je 20 miligramov. Potem ko vzamejo kači strup, ga kristalizirajo in prečistijo. Potem ga vbrizgajo konjem v kri. Čez nekaj časa postane ta kri serum, protistrup.

Pri nas umre za kačjim pikom še vedno veliko ljudi. Če damo človeku deset ur potem, ko ga je pičila strupena kača, injektirajo serum, je rešen. Toda če piči kača človeka naravnost v krvno žilo, je smrt neizogibna. Na srečo se to redko dogaja. Umirajo pa tudi ljudje, ki bi jih pravočasna zdravniška pomoč lahko rešila. A tudi takšnih primerov je čedalje manj.

Serum, ki ga dobijo iz strupa modrasov, je protistrup proti pikom vseh evropskih kač. Zdravi tega v tujini zelo povprašujejo po strupu in po serumu.

Tako izvažamo strup v Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Češkoslovaško.

Največ kač dobijo na farmo iz Bosne in Hercegovine. Pošiljke kač prihajajo na spomlad. Kače živijo na farmi do jeseni. Tedaj jih pobijejo. Prihodnjo pomlad pa spet dobijo nove kače.

ZAČELI SO S 14 MIŠMI

Bele miši so nastanjene v treh prostorih, živijo pa v škatlah, ki so razvrščene kot knjige v kakšni veliki knjižnici. V enem takšnem prostoru živi kakih 8000 belih miši. V treh oddelkih jih je skupno okrog 18 tisoč. Ti oddelki so popolnoma ločeni drug od drugega, in sicer zato, da se ne bi v primeru, da bi se razširila med mišmi kaka kužna bolezen, okužile vse miši.

Miši so pri nas poskusno vzgajali tudi pred vojno. Med vojno pa je prišlo do okužbe, tako da jih je ostalo še kakih 700, a tudi med temi ni bila nobena zdrava. Leta 1952 so začeli z dvema samcema in 12 samicami. Dandanes pošilja farma vsak mesec okrog 10.000 miši eksperimentalnemu zavodu.

Prav to naglo razmnoževanje terja od ljudi, ki tukaj delajo, mnogo skrbi in truda. Samica povzre mlade vsak drugi mesec,

Modras

in sicer osem do deset mladih miši. Te pa so sposobne za ploditev že čez en mesec. Vedno je treba paziti na čas parjenja in pravočasno ločiti mlade miši od matere. Miši se tako nenehno selijo iz škatle v škatlo.

V Brežju goje največ miši pri nas, vendar še vedno niso krite vse potrebe. Serovakciološki zavod preizkuša na miših vse svoje serume in cepiva. Te miši so namenjene za eksperimente tudi drugim zavodom in tovarnam, ki proizvajajo zdravila. Pa ne samo miši, tudi kunci in morski prašički.

Farma se širi in vsak dan ima več teh čudnih prebivalcev. Njihova življenja pa žrtvujejo zato, da bi ohranili človeška. V. M.

Poslovno združenje lesne industrije v Mariboru

Njegova najvažnejša naloga je zgraditi lesni industrijski kombinat Limbuš

Mariborska podjetja: Lesno industrijsko, Tovarna pohištva in Oprema so se pred dnevi na pobudo Okrajnega ljudskega odbora Maribor dogovorili, da bodo ustanovila v prihodnjih dneh poslovno združenje. Zdrudjenje bo razvijalo vse oblike sodelovanja, dovoljene s predpisi, predvsem pa bo poskrbilo za dograditve lesnega industrijskega kombinata Limbuš pri Mariboru. Hkrati bo pripravljalo združitve vseh treh podjetij v eno samo, kar naj bi izvedli po vselitvi v nove prostore, če ne že prej.

Poslovno združenje lesne industrije v Mariboru bo pospešilo izvedbo velike gospodarske naloge — dograditve lesnega industrijskega kombinata v Limbušu, ki so začeli graditi pred leti, nato pa so dela zastala. Če se delovni kolektivi navedenih podjetij ne bi mogli sporazumeti o skupni dograditvi kombinata, bi ga v omejenem obsegu zgradil kolektiv Lesno industrijskega podjetja Maribor. To pa bi bila velika škoda, kajti takšno podjetje ne bi moglo uporabiti vse lesne mase, kot žagovine in drugih odpadkov, kakor je bilo predvideno v prvem načrtu. Prednost novega kombinata pa naj bi bila mimo sodobne obdelave in predelave lesa tudi v izkoriščanju odpadkov in odpravi prevozov med podjetji.

Naravni strelovod

Prijetno je pogledati vitek topol ali vrskov smreke brez vej na debelu, kako se pri hitri dviga visoko nad takšno drevo. Ljudje pravijo, da jim takšno drevo čuva hišo in gospodarske posejbe pred strelo. Podčrteleske hiše se navadno nimajo strelovoda. Strelovod predrag ali da jim sploh venkati gorica, in visoka lipa ali kakšno drugo drevo na Kozjaku in Pohorju jim daje služijo zelo dobro kot naravni strelovod.

Med ljudmi sem slišal več zgodb, kako je naravni strelovod obvaroval kmetiška posejba. V nekatera večkrat, in je po debeli vedno izganjala škodo na hiši in drugem prebivališču. Drevo pa ne sme stati pred hišo, da strela ne more preskočiti nanjo.

Včasih so se ljudje balj visokih dreves, češ da privablja strelo od počutili. Vsi pa so zadovoljni, ker strela izgine po drevesu v zemljo. Visoka drevesa ob hišah služijo tudi za okras.

Naravni strelovod v Slovenskih goricah

Vinjen šofer v potoku

Ze predkaznovani Ludvik Mataj je po policiju trgovski pomočnik, zadnje čase pa je za posojen kot trgovski potnjalca in najhitreje z avtomobilom. Nima sicer svojega lastnega vozila, zato pa uporablja avto znamke »Za- stava«, ki je last njegove žene. Tako je bil v začetku marca potvoval po rodne kraje in je dne 5. marca vozil tona. Naenkrat pa mu je zmanj- zilion in sopotnikom Antonom M- skem potoku. Sam je odnesel celo tonero. Mutil je bil dobil hude po- škodb pri padcu — pretres možganov in poškodbo hrbtenice mozga.

Na sodišču je Mataj svoje dejanje obkrožno priznal. Ni pa mogel povedati, kako je do nesreče prišlo. Mutil morda zagrabil za volan. Ta ni, ker je bil tudi vinjen in je v spraveval, zakaj se je pri vožnji »pili, mora v svojem potoku s strankami pač piti in da tako včasih leti.

poslovnem združenju lesne industrije Maribor so našli ustreznega investitorja. V novih obratih bo stekla proizvodnja mnogo hitreje, kakor če bi bil investitor ljudski odbor in bi delovni kolektivi za- delali ustanovljati šele po dogra- diti. V njih se bodo vselili del- lovni kolektivi z izkušnjami pri delu in zvezami pri prodaji izdel- kov. To, da želijo delovni kolek- tivi ohraniti svojo sedanjo spe- cializacijo, gotovo ne bo povzro- čalo večjih težav pri vključevanju delovnega procesa.

V lesno industrijskem kombi- natu Limbuš bodo obrabi za ža- ganje hlobove, izdelavo zaboj- ev, stavbnega pohištva, kuhinjs- ke in druge opreme, galanterije in ivernih plošč. V kombinat bo- do vozili hlode raznih vrst lesa, iz njega pa odpošiljali gotove iz- delke za potrošnika. J. P.

Nezakonito zaposlovanje delavcev povzročila veliko škodo družbi

Kričič primer v ptujski bolnišnici — Od 84 novo- sprejetih uslužbencev in delavcev je imelo samo 15 napotnice za zaposlitev — Čez 40 prostih delovnih mest niso prijavili posredovalnici za delo

Kako važno je, da podjetja zaposlujejo delavce preko posredovalnice za delo, govori 15 milijonov dinarjev, katere je ptujska posredovalnica za delo izplačala v preteklem letu nezaposlenim. V prizadevanju, da se ta številka zmanjša, so pokazala razumevanje številna podjetja v ptujski občini in v občinah, ki sodijo pod to posredovalnico. Danes je vedno manj podjetij, ki najemajo kvalificirane in ne kvalificirane delavce na svojo roko, temveč redno prijavljajo prosta delovna mesta in zaposlujejo tiste ljudi, ki jih napoti v pod- jetje posredovalnica za delo. Končno obstajajo tudi zadevni predpisi, katerih se podjetja morajo držati.

Igla, prirodna zanimivost v Zgor- njih Savinjski dolini

S severne meje

Novo šolsko leto bo začela tudi Drnška šola krajnega sveta Svobode in pravice. Šola, ki je bila pred leti v Mariboru, se je preselila v drnjski kraj. Šola je zdaj v Mariboru, v ulici Prešernove ulice v Mariboru. Ograja že podirajo, kmalu bodo začeli delati ploščad, na kateri bo stal spomenik.

Težave pri gradnji kulturne dvorane

Libelšče: V Libelšču pri Dravo- gradu so začeli graditi prosvetno dvorano, vendar imajo zadnje čase težave s finančnimi sredstvi, ker jih niso dobili toliko, kot je bilo ob- ljubljeno. Domačini sodelujejo pri gradnji s prostovoljnimi delom, prispevajo pa so tudi precej lesa.

Fluorografiranje v občini Ribnica

V ribniški občini so zelo delovne organizacije Rdečega križa. V pri- pravah na točen TBC so organizirali več predavanj o tej nevarni bolezni in se pozanimali za zdravstveno stanje TBC bolnikov in nekaterim tu- nje materialno pomagali. Najvažnejše pa je splošno fluorografiranje, ki ga bo- do v ribniški občini izvedli v dva- najstih krajih od 29. septembra do 10. oktobra.

V Kamniku je dalo kri 720 ljudi

Te dni so v Kamniku zaključili krvodajalsko akcijo. V Kamniku in okolici se je odzvalo 720 ljudi. Za to humano akcijo so se najbolj mno- žično prijavili delavci kamniške to- varne »Svilanite«, predvsem njenega obrata v Smarci.

PREVARA

Ali bodo kmetovalci spoznali nevarnost vsaj do prihodnje pomladi?

»Poglejte, koliko jih je, pa nam niso pošli krompirja... mi je dejal kmet ob Muri, ko je izkopaval krom- pir na njivi. »S kloradskim hro- ščem nam strahijo samo zaradi tega, da bi tovarne prodale več škro- piv in prah...«

Opazovala gva mala, a trdožive živalice, ki so leze po njivi in se celo valjale po cestnem prahu. Fozneje sem se prepričal, da jih je povsod mnogo: sprehajale so se po njivah, ki so zasejane s koruzo ali aldo, po travnikih, a najlaže jih je bilo opa- ziti na cesti. Bilo jih je toliko, da so tako rekoč preplavile vsa polja in ceste, čeprav ni bilo krompirja sto, dve sto in še več metrov daleč.

»Včasih smo se kloradskega hrošča tako bal, da smo skoraj vsa- ko nedeljo brskali po nepotrebnem po krompiriških... Sedaj vidimo, da so nas z njim samo strahili. Poglejte, kako lep krompir je zrastle in če ne bi škroplili ali prašili, bi bil ravno tako lep. Hroščev nismo mogli uni- čiti z nobenim sredstvom...«

»Kaj pa ličinke?«

»Tistih pa ni bilo mnogo. Četudi so požrle nekaj trave (krompirjeve), se pri plodovih to nič ne pozna. Ne- kateri pravijo, da je zaradi tega krompir celo lepši...«

Pri resnejših kmetovalcih sem

Mlaji na Jesenicah

Jeseniška Železarna bo letos investirala za gradnjo stanovanj skupno 420 milijonov, drugo leto pa predvidoma še 394 — Tri 10-nadstropne stolpnice že pod streho

V jeseniški železarni občutno primanjkuje delovne sile, strokovnjakov, ker jim železarna ne more nuditi primernih samskih ali družinskih stanovanj. Preko 50% jeseniških železarjev se mora voziti na delo iz bližnjih ali oddaljenih krajev. Nekateri porabijo za vožnjo celo 5 ur dnevo in še več. Njih delovna stori- lnost prav gotovo ni tako kot od spočitih delavcev. Utrujeni in neprespani delavci so tudi bolj povzročeni obratnim nezgodam kot spočitli.

Zato je železarna začela resno reševati stanovanjski problem in bo v letošnjem letu investirala v gradnjo stanovanj preko 420 mil- lijonov dinarjev, drugo leto pa še preko 394 milijonov.

Na Jesenicah že vzhajajo okra- šeni mlaji na treh 10-nadstrop- nih stolpnicah, kjer bo že drugo leto vseljivih 120 dvo- ali tro- sobnih stanovanj. Tik pred do- graditvijo in vselitvijo je tudi nov velik stanovanjski blok z 32 stanovanji. Pospešeno se grade nadalje četvrtki na Javorniku in v novem stanovanjskem na- selju za prago, pod Mežakljo pa so zaintereseni sami začeli graditi temelje za naselje vrstnih hiš, t. j. 9 stanovanjskih blokov s po 8 stanovanji, katere bodo ceneno gradili iz nove opeke, ki jo iz- delujejo na Jesenicah iz plavške žilindre. Da ne bo zadosteno samo interesentom za delavska družins- ka stanovanja, bo železarna zgra- dila drugo leto nov samski dom na Javorniku.

Predvideno je, da bo že dru- go leto vseljivih na Jesenicah preko 400 stanovanj, perspektivni plan pa predvideva, da bo do leta 1961 dograjenih tisoč družin- skih stanovanj. Tako računajo, da bo v bližnjih letih stanovanjski problem Jesenic, če že ne odprav- ljen, pa vsaj močno omiljen.

»RAŠICA 1941«

Obveščamo in vabimo vse borce Kamniškega bataljona, Kokrškega odreda, Kamniško-zasavškega odreda, Slandrovske brigade in drugih partizanskih edinic, ki so se borile na področju ljubljanskega Posavja, bivšega kamniškega okraja in Zasavja, vse aktiviste, internirance in izgnance, svojce padlih borcev, simpatizerje OF, zlasti pa tudi mladino iz Ljubljane in okolice, da se udeleže 21. septembra letos na Rašici

velike proslave

Ob spomin ustanovitve Kamniškega bataljona in požiga proe slovenske vasi Rašice

Ob proslavi bomo izročili javnosti spominski razgledni stolp in odkrili spomenik Rašici. Govoril bo prvi komandant slovenskih partizanov tovariš Franc Leskošek-Luka. Začetek proslave bo točno ob pol desetih dopoldne.

Po proslavi — ob srečanju starih bojnih tovarišev — prijetna zabava.

Podrobnosti, zlasti navodila o prometu, bodo še objav- ljene.

Odbor za proslavo

Drago sadje v Meziški dolini

Čeprav je letos v Sloveniji na- splošno dobra sadna letina, je sadje na trgih v meziških krajih precej drago. Prav tako ni opaziti zadostne izbire. Frebivalci menijo, da bi morala biti v tem oziru trgovaška mreža bolj elastična.

Hiše kmetijskih delavcev

Ob pomoči kmetijskega gospodarstva si je v Beltincih zgradilo 12 družin lastna stanovanja

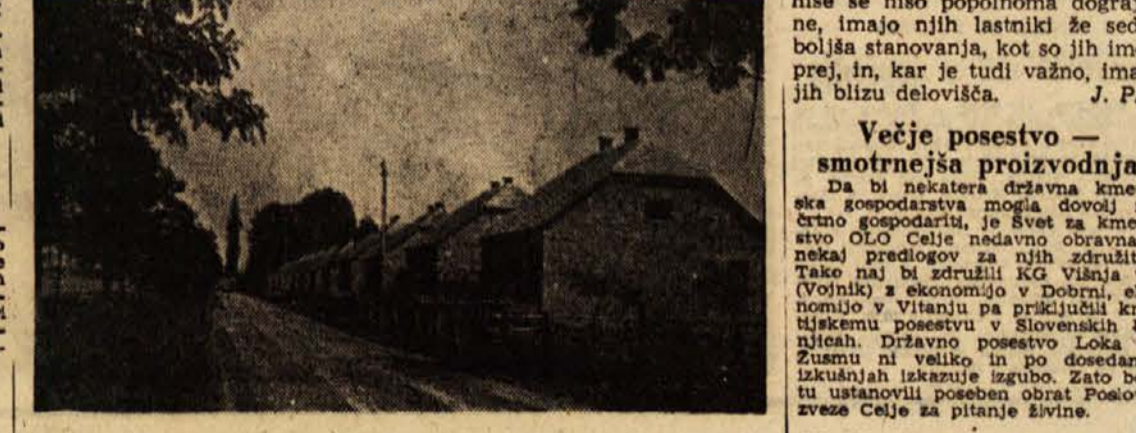
Beltinci niso mesto, a v zveze temu nimajo dovolj stanovanj za svoje prebivalce. Kot velika vas so že več desetletij gospodarsko središče bližje okolice s trgovina- mi in gostišči ter obrtnimi delavnica- mi. Imajo vse možnosti, da postanejo tudi kulturno središče, čeprav to še niso v dovoljni meri. Pomen Beltincev je porasel, ko so v njih uredili sedež večje občine. Hkrati s tem se je povečalo tudi pomanjkanje stanovanj, kajti občinska uprava in druge ustanove ter organizacije so potrebovale nove ljudi. S samimi sredstvi stanovanjskega sklada pa še dolgo ne bo moč zgraditi dovolj stano-

vanj za vse, ki jih potrebujejo; zato delovni kolektiv Kmetijskega gospodarstva Beltinci tudi sam pomaga svojim članom, da bi do- bili čimprej ustrezno streho nad glavo.

V Beltincih, južno od ceste Murska Sobota—Lendava, stoji že 12 hiš kmetijskih delavcev. Skoro v vseh že stanujejo ljudje, če- prav še niso popolnoma dogra- jene in nobena še ni zunaj ometa- na. Njihovi lastniki nimajo do- volj sredstev, da bi jih zgradili v enem letu, saj so kmetijski de-

lavci z manjšimi mesečnimi do- hodki. Toda z varčevanjem in po- močjo kmetijskega gospodarstva si bodo v nekaj letih le zgradili dovolj velike hiše in uredili ustrezna stanovanja.

Kmetijsko gospodarstvo Bel- tinci je vzpodbudilo svoje delavce brez stanovanj in gradnji hiš s tem, da jim je dalo brezplačna gradbišča ter vprežno živino in vozila za dovoz gradbenega mate- riala, pomagal pa jim je tudi pri najetu posojila. Pri takšni pod- pori se delavci niso bal prevzeti ostalega bremena nase. Čeprav hiše še niso popolnoma dogra- jene, imajo njih lastniki že sedaj boljše stanovanja, kot so jih imeli prej, in, kar je tudi važno, imajo jih blizu delovišča. J. P.

Novo hiše kmetijskih delavcev v Beltincih

Setveni načrt so prekoračili

Kjer so delali odborniki, je šlo najlaže in najhitreje

Do 12. t. m. so sklenili kmetijske zadruge na področju Kmetijske proiz- valne poslovne zveze Gornje Radgo- na pogodbe o sodelovanju s kmeto- valci pri pridelovanju pšenice italijan- skih sort na 215 ha, čeprav je setveni načrt dooločal le 200 ha. Še vedno skiepa- juo nove pogodbe, ker upajo, da bo seme ostalo v drugih krajih.

Pri sklepanju pogodb se je najbolj postavila Kmetijska zadruga Radenci, ki ima že 63 ha, po načrtu pa je bilo predvidenih le 50 ha. Načrtovano po- vršino sta presežili tudi kmetijski za- drugi Negova in Ivanjci, izpolnilne so so vse ostale razen apaške, kateri manjka še 30 ha od 90. Radenci vodijo zaradi tega, ker so se člani upravnega odbora pogovorili s kmetovalci vsak v svojem kraju in jim hitro razložili. Odborniki kmetijskih zadrug bodo morali pomagati tudi pri evidenci ob se- tvi, ker je kmetijskih strokovnjakov premalo.

Večje posestvo — smotrnejša proizvodnja

Da bi nekatera državana kmetij- ska gospodarstva mogla dovolj nar- čno gospodariti, je svet za kmetij- stvo OLO Celje nedavno obravnaval nekaj predlogov za njih združitve. Tako naj bi združili KG Višnja vas (Vojnik) s ekonomijo v Dobrni, ekono- mijo v Vitanju pa priključili kme- tiškemu posestvu v Slovenskih K- njačah. Državno posestvo Lokca pri Zuzmu ni veliko in po dosežanih izkušnjah izkazuje izgubo. Zato bodo tu ustanovili poseben obrat Poslovne zveze Celje za pitanje živine. K.

Tudi sečno izven gozdov bodo morali posestniki prijaviti

Na območju celjskega okraja so ugotovili, da posestniki izkoriščajo neurejeno stanje v katastru, ki za- radi zastarlosti ni vsklajeno s sta- njem v naravi. Zato sekajo v gozdo- vju znatne količine lesa pod izgovorom, da so to izvršili na negozdnih površinah. Ljudski odbor celjskega okraja je zato na predlog Okrajne uprave za gozdarstvo pripravil nov odlok, po katerem bodo morali vsi posestniki obvezno prijavljati občin- skim ljudskim odborom, če bodo ho- teli sekati gozdno drevje izven goz- da. Za posekan les izven gozda ne- bo treba plačati prispevka in gozdni bo treba plačati prispevki, kot les prodati, se bo lahko izkazal z evi- denčno odločbo ObLO. Tako bodo ljudski odbori lahko bolj dosledno kontrolirali vsa sečnja.

Na vrsti — Stara grofija

Ze več let sem so vsa prizade- vanja za obnovu poseolja celjske Stare grofije ostala brez sadov. Veliko impozantno posejbe, v katerem sta Mestni muzej in Studijska knjiž- nica — torej dve zelo pomembni kulturni ustanovi — je namreč po- trebno temeljite obnove, češer docela propade. Ker hkrati tako obsežnih rekonstrukcij ne bo moč izvesti, so se odločili za postopno obnovo. S prvem delom obnove so že začeli, in sicer na tistem delu poseolja, kjer ima prostora Studijska knjižnica. Za prva obnovenišna dela je na razpo- laganje več milijonov dinarjev. Celotna obnova muzejskega poseolja in trga bo trajala več let. F. K.

Ribji zarod je uničil

V noči med 16. in 11. septembrom je neznan storilec vrget v ribnik na Brdinjah na Koroskem ekspoziji ali kak trup, s katerim je uničil ve- liko mladega ribjeza rodu.

DNEVNE NOVICE

Zdravniška dežurna služba
ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-CENTER
 Nočna zdravniška služba za nujne obiske na bolniškovnem domu od 20. do 7. ure jutra, ob nedeljah in praznikih vsa 24 ur; Miklošičeva c. 24, telefon 31-359.
 Za obiske otrok lista telefonska številka

Dežurni zdravnik:
 17. sept.: dr. Milena Vrbljač;
 18. sept.: dr. Sonja Kotnik.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-VIC
 Dežurna zdravniška služba od 19. septembra: Zdravniška služba od 19. septembra: dr. Stane Grapar, Kogeljeva 5, telefon 21-372.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-MOSTE
 Dežurna zdravniška služba za čas od 21. septembra:
 17. sept.: dr. ZD Moste, Krekova 5, telefon 31-359;
 18. sept.: dr. Nada Kikelj, ZD Moste, Krekova 5, tel. 31-359;
 19. sept.: dr. Zlata Juvan, ZD Moste, Krekova ul. 5, tel. 31-359;
 20. sept.: dr. Rado Debevec, ZD Moste, Krekova 5, tel. 31-359;
 21. sept. (dnevna, nočna): dr. Rado Debevec, ZD Moste, Krekova ul. 5, telefon 31-359.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-RUDNIK
 Dežurna zdravniška služba od 20. septembra:
 dr. Bogdan Leskovic, Opekarska cesta 6, telefon št. 21-829. V odsotnosti zdravnik Mitičič tel. LM 20.500.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-BEZIGRAD
 Dežurna zdravniška služba za čas od 19. septembra:
 dr. Branko Cebin, Stoženska 35, telefon 382-297.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-SIŠKA
 Dežurna zdravniška služba od 20. septembra: Zdravstveni dom Šiška, Cernotova 3, tel. 22-831.

Protivokalne kvadralce občine
 Moste obveša občinski odbor Rdečec-križa, da bo v naši občini kvadralca križa dne 18., 19., 23., 24. in 25. septembra. Prosim, da se vsi občinski člani in aktivisti odzovejo v čim večjem številu. Dovoljenec križi se Rdeči križ najpogosteje zahvaljuje v imenu ponesrečenec, bolnikov, otrok in mater.

Vilji administrativni tečaj v Ljubljani
 Vilji administrativni tečaj je izobraževanje izrednih pisarniških in organizacijskih kadrov za vodstvo in organizacijske administracije ter razpisnih področjih itd. Tečaj traja eno leto, v katerem se dijakom in uslužbenim s popolno srednjo in višjo gimnazijo ali s strokovno izobrazbo. Obisk tečaja je izredno ugodno možnost zaposlitve, ker tečajniki dobijo dodatno plačilo, kar pomeni osebno ali plačilo 100 dni za vsa meseca in ostale tiskovine. Vpisovanje v tečaj je ta teden do vključno 20. septembra. Zavod »Administrativni tečaj«, Ljubljana, Roška 19.

Vpisovanje v Enoletni administrativni tečaj
 Stenodaktilografski tečaj in samostojni finančni tečaj »Adm. inštr. tečaj«, Ljubljana, Roška 19, je zaključeno. Ker so vsa mesta že zasedena. Nadaljevanje pa se še nadaljevalno-vilji strojepisni tečaj in v začetni ter nadaljevalno-vilji stenodaktilografski tečaj. Z vpisom poimeno pri tajništvo zavoda proti plačilu 100 dni za preostali in ostale tiskovine. Uradne ure za »stranke« od 16. do 18. ure. — Za pismeni odgovor priložite tudi znamko. — Vodstvo zavoda.

Zaradi velikega povpraševanja
 organizirajo intenzivni tečaj angleškega jezika po magnetofonski metodi v Ljubljani popoldnevno tečajni tečaj angleškega jezika. Počak bo trikrat tedensko od 14. do 17. ure. Tečaj traja štiri mesece. Začetek pouka bo 1. oktobra. Prijave pošljite do 28. št. 28, tel. 31-418. — Uprava tečaja.

TURISTIČNO DRUŠTVO LJUBLJANA
 v Rim v mesecu oktobru po zelo ugodni ceni s postojni v Bologni, Firencah, Pisi in Livornu. Vedno zanimivo in prijetno. Informacije, prospekti in prijave v pisarni Turističnega društva Ljubljana, Cankarjeva cesta 111, tel. 20-332, od srede dalje.

ČESTITKI

Rudolfu Bantanu za njegovo 50-letnico želijo vse najboljše Rajonski odbor SZDL Seio in vsi njegovi prijatelji in soborci.
 Za 50-letnico našemu očetu Antonu Sturmu ključno njegovi: »Še na mnogih srečna letala«

GLEDALISKA

DRAMA
 Sobota, 20. sept. ob 19.30: Brecht: »Svejk v drugi svetovni vojni«. Izven in za podožalje. (Vstopnice so že v prodaji).
 Občinstvo opozarjamo na sobotno izvenabonmajske predstave znamenite Brechtove komedije »Svejk v drugi svetovni vojni«. Vse dosedanje predstave »Svejka v drugi svetovni vojni« so bile razprodane, zato si oskrbite vstopnice že od danes dalje pri dnevni blagajni.

Uprava SNG v Ljubljani sporoča, da je vpisovanje abonentov za sezono 1953/54 te dni v Upravi SNG, Cankarjeva 111, danes v sredo, obnavljajo abonma lanske abonentov redov E in F, jutri, v četrtek, reda G in H, v petek reda K in H, v soboto red Petek in dramska S in T, v ponedeljek, 22. operna reda N in P in eventualni zamudniki iz vseh redov. Vpisovanje novih reflektantov na abonma bo od srede, 23. do vključno sobote, 27. septembra. Vpisovanje je samo popoldne od 15. do 18. ure.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Gledališka pasaja
 Vpisovanje abonmaja za sezono 1953/54 je dnevno od 10. do 12. ter 16. do 18. ure. Za dosedanje abonente je čas, da obnovijo svoje seže samo še danes, od jutri dalje bodo vsi preostali sedeži na razpolago novim interesentom.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
 Sobota, 20. sept. ob 20: J. Nestroy: »Utopljenci«, veseliga z godbo in petjem, otvoritev predsezone, izven.
 Nedelja, 21. sept. ob 20: D. Dobrcanin: »Človek z Marsa«, komedija, gostovanje v Zadržnem domu v Trzinu, predprodaja vstopnic od petka dalje v trgovini v Trzinu.

Sentjakobsko gledališče bo prišlo predsezono v soboto 20. t. m. z upričeno revijno zabavno Nestroyevsko veseligo z godbo in petjem »Utopljenci«. Predprodaja vstopnic od petka dalje, rezerviranje tel. št. 32869.
 Opozarjamo na nedeljsko gostovanje Sentjakobskega gledališča v Trzinu.
 Vpisovanje abonmaja za sezono 1953/54 bo od srede, 17. septembra dalje med 10 in 12. ter 16. in 18. uro v gledališki pisarni v Mestnem domu. Cene abonmaja niso zvišane in znašajo kot lani za sedež od 210 do 500 din za vse leto, plačljivo v treh obrokih. Abonma lahko naročite po telefonu na št. 32869.

VESTI IZ KRANJA

KINO
 »STORŽIČ«: ameriški film »Pot za Caribbo«. Predstava ob 15.
 Jugoslovansko-italijanski cinemascopski film »Cesta, dolga leto dni«. Predstavi ob 17 in 20.
 »PARTIZAN«: ameriški film »Pot za Caribbo«. Predstava ob 19.

Z BLEDA
 Nemški film »Stotnik in njegov junak«. Predstavi ob 18 in 20.30.

Vesti iz lesenic in okolice
 Zdravniška dežurna služba: dr. Sa-jevec Mihael.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Stekleni čevlji«. Predstavi ob 18 in 20.
 »PLAVŽ«: zaprtlo.
 »ZIROVNICA«: ameriški barvni film »Richard Levjestrni«. Predstavi ob 17 in 20.
 »DOVJE«: ameriški barvni film »Človek brez zvezde«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ TRBOVELJ
 »DELAJSKI DOM«: češki film »Promisljivo zaostre«. Predstava ob 18 in 20.

IZ ROGASKE SLATINE
 Francoski film »To se imenuje zora«.

IZ ZALCA
 Francoski barvni film »Pevec iz Mehike«.

OROBNI OGLASI
 ZELENI PAPAĞAJCEK, ki govori »Pika«, »Metka« itd., se je začel v Močnikovo ulico št. 8. Dobi se istotam.

SPREJMEMO SOFERJE D-E in C-E
 kategorije ter visokovalificirane in kvalificirane avtomobilne. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno na upravi podjetja Električna cestna železnica, Ljubljana, 3303 d.

TOVORNI AVTOMOBIL 3-tonski, v dobrem stanju, po možnosti TAM, kupim. Naslov v ogl. odd. 3606-k

ZA DELO V FOTOKEMICNEM LABORATORIJU potrebujemo 2 NEKVALIFICIRANA ali POLKVALIFICIRANA DELAVCA. Delo zahrtilno — ustrezna plača po pravilniku. Inštitut za geodezijo, Akerjeva 18, Ljubljana. 3627-d

SUHE BOROVE PLOHE za mizarska dela in pocinkano pločevino po 60 kg, prod. Cuček, Tolstojeva 6, Ljubljana. 3628-p

PRODAM nov svetilomer »Zeiss«. Nujno! Naslov v ogl. odd. 3629-p

FINANČNEGA KNJIGOVODJA in ZELAZOKRIVCA sprejemamo tako, »Cementar«, Ljubljana, Vodovodna c. 8a. 3618-d

Poskusite tudi VII
Nove eksport cigarete »INTERNACIONAL«
 z rdečo vrstico
 izdelek »Tobačnega kombinata Titograd«. Zahtevajte jih pri svojih prodajalcih tobaka!

Učestvujte na XXVI mednarodnem poljoprivrednem sajmu v novom sadu
 28-IV-7-V-1959. RUK PRIJAVA 15-XII-1958

V 81. letu starosti je zapustil svoje drage
RUDOLF BRAZ
 Od nepozabnega soproga, skrbnega očeta in dobrega deda, brata in vsaka se bomo poslovili v četrtek, 18. septembra 1958 ob 15.30 z žal iz Franciškovke mliške vežice.
 Ljubljana, dne 16. septembra 1958.
 Žalujoci: žena ANA, sin VALTER, snaha TATJANA, vnučki ANKA in KATKA ter sorodstvo

KONCERTI
 Slovenska filharmonija vpisuje abonma za koncertno sezono 1953/54 po tri za lanske abonente — študente; za redne abonente pa v petek 19. t. m. za študente in v soboto 20. t. m. za študente. — Vpisovanje je od 10. do 13. in od 17. do 18.30 ure v mali dvorani Slovenske filharmonije.

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA SMO IZGUBILI IZ NAŠE SREDE DOLGOLETNEGA ČLANA KOLEKTIVA
STANETA PEKLJA
 REFERENTA ZA DELOVNE ODNOSI
 POGREB POKOJNEGA BO V ČETETEK, DNE 18. SEPTEMBRA 1958 OB 16. URE IZPRED HIŠE ZALOSTI, BREZOVIČA ŠT. 116, PRI LJUBLJANI S PREMINULIM TOVARIŠEM JE NAŠ KOLEKTIV UTRPEL NENADOMESTLJIVO IZGUBO
 LJUBLJANA, DNE 16. SEPTEMBRA 1958
 UPRAVNI ODBOR IN UPRAVA »GRADISA« — CENTRALNI OBRATI LJUBLJANA — SMARTINSKA CESTA 32

RADIO LJUBLJANA
 Spored za sredo, 17. septembra
 Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.
 8.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila — 6.40-6.45 Naš jedilnik — 8.05 Iz Slovenije v Makedonijo (spored jugoslovanskih narodnih pesmi in plesov) — 8.40 Humoreska tega tedna — Jaroslav Hašek: Dve veselji — 9.00 Z našimi solisti in skladatelji: Z. Čiglj: Suita v starem slogu (M. Lipovšek) — M. Vodopivec: Tri pesmi (Božena Glavak) — V. Lovce: Pisma, tri skladbe za violino in klavir (Jelka Stanič in Marjan Lipovšek) — P. Sivic: Suita za klavir in klavir (Miha Gunzek in Pavel Sivic) — 9.45 Pet pevcev — pet pevcev: 10.10 Svet v orkestralnih barvah: E. Granados: Trije španski plesi (Londonški filharmonični orkester) — G. Charpentier: Vitis iz Italije (Orkester pariške opere) — 11.00 Zbrane melodije, zabavni ritmi — 11.30 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) — Janez Bitenc: Slavni mojstri — slavne arije — 12.00 Glasbena medigra — 12.15 Kmetijski nasveti — Vet. Erik Spierl: Antibiotiki v živinoreji — 12.25 Slovenske narodne v priredbi Vlada Goloba poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Silkoška (Dobro jutro, Oblaki so rdeči, Pri farni cerkvi, Na gori je moj dom, Kaj ti je, deklica, Nocoj pa, oh, nocoj, In očka ima sinčice tri, Srečo so se fanje stekli) — 12.45 Kmečka godba v am igra — 13.15 Zabavna glasba in obvestila — 13.30 Odlomki iz oper Julesa Masseneta »Manon« in »Don Quichotte« (Solisti: Vittoria de los Angeles, Janine Micheau, Rosalind Nadež, Libero de Luca, Julien Giovanetti in George London) — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev) — Gizela Prugel: Temna hiša — 14.35 Vesela godaja — 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame — 15.40 Pri klasičnih mojstrih — Calderoni: Novela iz Peruja 16.00 Koncert po željah — 17.10 »Zaplešiva, babica« (zabavno glasbena oddaja z razširjeno napovedjo) — 17.35 »Majhna revija popevk« (sodelujejo: Marijana Deržaj, Betti Jurkovič, Ivo Robič in Bruno Petrali) — 18.00 Seznam ob šestih — 18.20 Francoske narodne — 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih — 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Charles Gounod: Faust — 7. del. Zasedba: Faust — Nicolai Gedda, Mediso — Boris Christoff, Valentin — Jean Borthayre, Margerita — Victoria de los Angeles, Siebel — Martha Angelici, Marta — Solange Michel, Wagner — Robert Jeandet ter zbor in orkester pariške opere, dirigent Andre Cluytens — 21.50 Glasbena medigra — 22.15 Poje vokalni kvartet »The four Freshmen« — 22.30 Ob zvokih plesnega orkestra Radia Ljubljana.

II. program
 16.00 Zabavni zvoki — 17.00 Ljubljanska kronika in obvestila — 17.15 do 18.00 Stanjoje Rajčič: Koncert za celo in orkester — Uroš Prevoršek: Pleta, kantata za soliste, zbor in orkester.

italijanski barvni cinemascopski film
Kruh, ljubezen in...

(III. DEL FILMA »KRUB, LJUBEZEN IN FANTAZIJA«)
 Igrajo Vittorio de Sica, Sophia Loren, Lea Padovani in Tina Pica. Tednik N. N. 37. Predstave ob 18, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja franc. barvnega cinemascopske filma »Vrnili se bom v Kandorov«. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: franc.-italijanski film »Branim svojo ljubezen«. Tednik F. N. 37. Igrata Martine Carol in Vittorio Gassman. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
KINO »SLOGA«: madžarski film »12 zadetkov« (športna komedija). — Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
KINO »VIC«: francoski barvni kriminalni cinemascopski film »Vrnili se bom v Kandorov«. — Režija Victor Vicas. — Igrajo: Daniel Gelin, François Perier in Bella Darvi. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
KINO »SOCA«: amer. film »Grand hotel«. Igrajo Greta Garbo, John in Lionel Barrymore, Joan Crawford in Wallace Beery. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
LETNI KINO »BEZIGRAD«: franc. barvni film »Veliki manevri«. Režija Rene Clair. — Igrajo Gerard Philippe, Michele Morgan in Brigitte Bardot. Predstava ob 20. Danes zadnjič! Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. — Predprodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9 do 11 in 14 dalje.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: italijanski barvni film »Giuseppe Verdi«. Predstavi dnevno ob 10 in 15.
»LITOSTROJ«: ruski film »Veliki pešiv«. Predstava ob 20.

KINO »TRIGLAV«
 Ameriški film

Po nedolžnem obsojen

Tednik. V glavni vlogi: Edward G. Robinson, Nina Foch. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

MARIBORSKE VESTI
 Dežurna lekarna »Melje«, Sreda, 18. sept.: lekarna »Melje«, Meljska c. 2.
IZ PTUJA
 KINO »MESTNI«: ameriški film »Nad 30. nadstropjem«.
IZ MURSKÉ SOBOTE
 KINO »PARK«: mehiški film »Mladi Juarez«. Predstavi ob 17.30 in 20.

RAZPIS
 Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Ilirska Bistrica razpisuje po določbah 21. člena zakona o javnih uslužbenih (Uradni list FLRJ št. 53/57) naslednja delovna mesta za:

- referenta za družbeni plan in analitiko Pogoji: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse
- referenta za gospodarsko pravne zadeve Pogoji: pravna fakulteta in najmanj 2 leti prakse
- referenta za kmetijstvo Pogoji: srednja kmetijska šola in najmanj 2 leti prakse
- referenta za socialno varstvo Pogoji: popolna srednja šola in najmanj 2 leti prakse
- referenta za dohodek od gospodarstva Pogoji: popolna srednja šola in najmanj 5 let prakse
- sanitarnega tehnika Pogoji: šola za sanitarne tehnike in najmanj 2 leti prakse

Interesenti naj vložijo pravilno kolkovane prošnje najkasneje do 5. oktobra 1958. Ostale informacije dobite pri Občinskem ljudskem odboru Ilirska Bistrica. 3617

Najnovejši posnetki!
 Otroške poštevance!!!
EPY-3005
 En ten tina — eci peči pec
 Tri mesara buhu kala — ringa ringa raja
 Pošla patka prek Save in druge
 Izjava Otroški zbor Radio Zagreb
 Dirigent: Josip Završki

RAZPIS
 Komisija za razpis uslužbenskih mest pri KOBILARNI TURNIŠČE pri Ptuj razpisuje za takojšnjo zasedbo mesta za **FINANČNEGA KNJIGOVODJO RAČUNSKEGA REŽISERJA ADMINISTRATORJA**
 Zaželena popolna srednješolska oziroma analogna strokovna izobrazba. Nadalje mesto **KMETIJSKEGA TEHNIKA** živinorejske stroke z dovršeno srednjo kmetijsko šolo.
 Plača po zakonu o javnih uslužbenih. Prijave do 30. septembra 1958 na Kobilarno Turnišče, pošta Ptuj.

Samo ena je originalna
ILIRIJA
 KREMA ZA ČEVLJE

OBVEŠČAMO SVOJE POSLOVNE PRIJATELJE, DA SMO ZAČELI Z ZAKLJUČEVANJEM

za leto 1959

VLJUDNO PROSIMO NAŠE ODJEMALCE, DA NAM DOŠTAVIJO SVOJE TOČNO SPECIFICIRANE POTREBE

Tovarna umetnih brusov - Maribor

CELINE se selijo

● Pred štiridesetimi leti je Alfred Wegener objavil svojo domnevo o premikanju celin, s katero je skušal obrazložiti nekaj skrivnostnih dejstev, na primer to, da imajo obale na obeh straneh Atlantskega oceana obliko, kakor da so vse skupaj nekoč sestavljale celino, dalje, da so skale v Južni Afriki in Južni Ameriki presenetljivo podobne, da živijo podobne žuželke na zelo oddaljenih celinah itd.

Weneger je trdil, da je bilo vse kopno v sivi davnini ena sama celina, ki je počasi razpadla na sedanje dežele. Ti so se postopno oddaljevali drug od drugega. Klasični fiziki so odločno zavračali to možnost, češ če bi bile skale dovolj mehke, da bi se po njih lahko premikale celine, bi se zemlja gotovo ugreznila proti tekočemu središču, skratka zemeljska površina bi se sploščila.

•Sele z najnovejšimi pripomo-

močki, kakršni so na primer instrumenti za ugotavljanje magnetizma starega skalovja, so postregli geofiziki z zanesljivimi dokazi, je pred kratkim zapisal angleški geolog Gaskell, razen tega pa so oceanografi zbrali zlasti po drugi svetovni vojni množico podatkov, ki potrebujejo Wegenerjevo teorijo. Zdaj vemo že precej več o oceanskem dnu, se pravi o skalovju tam spodaj. Ugotovili so tudi podnebja, ki so bila na našem planetu v določenih obdobjih davne preteklosti. To so razbrali iz ostankov rastlinskega in živalskega sveta v posameznih zemeljskih plasteh. Po sorodnosti teh fosilov sodijo o razporejenosti sedanjih celin pred milijoni let. V karbonskem obdobju, torej pred 250 milijoni let, je pokrival Južno Ameriko, Indijo in Avstralijo večni led, kakršnega zdaj najdemo na obeh tečajih.

Gaskell je objavil nekaj zanimivih ugotovitev, na primer to, da se Japonska, Kamčatka, Kanada, Kalifornija in Nova Zelandija komaj zaznavno premikajo, oziroma vrtijo v smeri kazalca na uri. To pomeni, da se okoli svoje osi ne vrti samo naš planet kot celota, marveč tudi celine na

PREMIKI TRAJAJO MILJONE LET — RAZDALJA MED AFRIKO IN AMERIKO SE POVEČA LETNO ZA PET CENTIMETROV

njem, čeprav mnogo počasneje. Takšen premik traja milijone let. Naš planet je torej prožen, njegova skorja je le gosta tekočina, po kateri plavajo celine.

Meritve kažejo, da sta se magnetna tečaja premaknila v obdobju minulih treh milijard let. Le premikanje celin lahko pojasni različne smeri, v katerih so namagnetene skale v raznih delih našega globusa. Če bi ne bilo teh premikov, bi bile vse skale namagnetene v isti smeri.

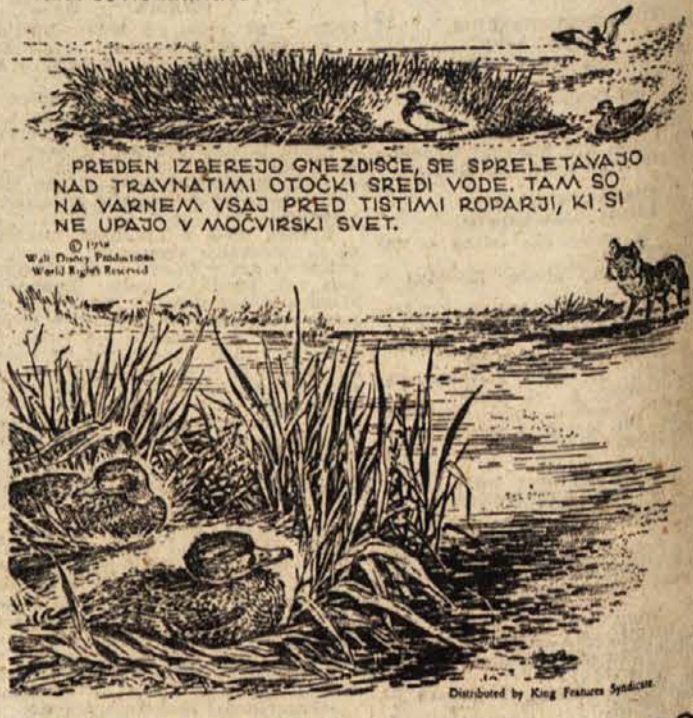
Gaskell pravi: »V zgodnji geološki dobi je bila na primer Avstralija blizu magnetnega tečaja, prav tako v karbonskem obdobju, vmes pa je napravila izlet na sever do zemeljskega ravnika.« Dva indijska znanstvenika sta objavila razpravo s trditvijo, da je bila Indija nekoč južno od zemeljskega ravnika. Tako sklepata po smeri, v kateri so namagnetene skale, bilo pa je pred približno sto milijoni let. Severni tečaj je bil takrat v južnem delu Karibskega morja.

Celine se premikajo tudi v naši dobi. Geolog Scheidegger je izračunal, da se Afrika oddalji od Amerike vsako leto za kakih pet centimetrov.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

V TRAVNATEM ZATIŠJU

KADAR DIVJE RACE GNEZDIJO, SO NA TLEH IZPOSTAVLJENE STEVILNIAM SOVRAŽNIKOM.

PREDEN IZBEREJO GNEZDIŠČE, SE SPRELETAVAJO NAD TRAVNATIMI OTOČKI SREDI VODE. TAM SO NA VARNEM VSAJ PRED TISTIMI ROPARJI, KI SI NE UPAJO V MOČVIRSKI SVET.

© 1954 Walt Disney Productions World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate

Helikopterji so pomagali graditi tri milje dolg daljnovod z napetostjo 12.000 voltov čez kalifornijski Narodni park Los Padres. Kako je to šlo, kaže slika

VIR IN OBSEG ZNANJA

Anketa o umetnih mesecih — Povprečni ljudje izvedo za znanstvene dosežke v glavnem iz dnevnega tiska

Celih šest mesecev potem, ko je v vesolje poletel prvi zemeljski umetni satelit, je bilo na ozemlju ZDA med udeleženci posebne ankete kar 54 odstotkov ljudi, ki niso še nikoli slišali o sputnikih ali satelitih. Zdej takih ljudi skorajda ni več, omenjeni rezultat pa je dala anketa, ki so jo spomlad izvedli na pobudo Rockefellerjeve ustanove in katere zanimive podatke o zanimanju javnosti za znanost je nedavno objavila neka ameriška revija.

Ko so organizatorji ljudem obrazložili, da pravimo satelitom pogosto tudi »umetni meseci«, so mnogi ljudje samo odkimavali, češ da česa takega niso slišali še

S tremi je obračunala

V temni noči so v Chicagu trije možakarji napadli dekle, ki se je vračalo iz službe. Enemu je zlomila roko, drugemu je v udarcem izpahnila željuz, tretjega pa je podrla s pestjo. Sele potem je stekla na najbližjo policijsko postajo, vendar ni marala povedati svojega imena. »Saj razumete, če pride moje ime v liste, ne bom dobila moža,« je rekla.

nikoli. Anketa naj bi pokazala, koliko se povprečni ljudje zanimajo za najnovejše dosežke znanosti in tehnike.

Siroko zasnovana anketa je dala zanimivo splošno predstavo o rečeh, ki v okviru znanosti zanimajo povprečnega Američana. Ugotovili so, da navadnega človeka v glavnem zanima napredek znanosti, podatke o znanstvenih dosežkih pa dobiva predvsem iz dnevnega tiska. Nekateri udeleženci ankete so poudarjali, da bi radi vedeli kaj več o rezultatih znanstvenega dela. Potrdila se je domneva, da so dnevnih listov glavni viri, ki zadovoljujejo to pozitivno radovednost pri širokih množicah.

Razen tega je ugotovila anketa, da povprečen človek z vsjo resnostjo ocenjuje umsko delo in njegove rezultate. Le malo je bilo anketirancev, ki so neupljivo gledali na znanstveni napredek v splošnem in grajali učejake zaradi negativnih posledic njihovih raziskovalnih naporov. Ta manjšina med anketiranci meni, da so znanstveniki svojevrstni in v splošnem »nekoliko prismuknjeni«.

Približno polovico udeležencev ankete so sestavljale ženske. Te so povedale, da se zanimajo predvsem za medicinska vprašanja. Odgovarjale so, da prav rade prebirajo časopisne rubrike o zdravstvu, še posebej pa jih zanimajo članki o boju znanosti proti raku in srčnim boleznim, torej proti bolezenskima pojavoma, ki veljata za najpogostnejša v civiliziranem svetu. Z zanimanjem so ženske spremljale tudi boj proti otroški paralizi, malone vsi ude-

leženci ankete pa so vedeli, da obstaja Salkovo cepivo.

Anketa je posredovala zanimivo podobo tistih, ki se med znanstvenimi panogami najbolj zanimajo za tehnične pridobitve. Večinoma so to ljudje srednjih let, obiskovali so višje šole in so tako imenovani umski delavci. Zivijo v majhnih ali srednjih mestih ali pa v obrobnih četrtih velikih mest. Kupujejo vsaj po dve lista dnevno, naročeni so na dve ali tri revije, pri radiu ali televizorju prebijejo uro ali več časa dnevno. Prav radi prebirajo novice o znanstvenih dosežkih, enako pa se zanimajo za domača in mednarodna politična vprašanja.

Kje je 250 zastav?

Vojvoda iz Marlborougha plačuje najemino za palačo v Blenheimu na kaj svojevrsten način. Vsako leto izroči poseben set angleški kraljici vojvodovo zastavo z lilijo na belem polju. Zastavo potem obesijo v knjižnici. To se ponavlja že od leta 1704, vendar zastava vedno izgine s svojega mesta, še preden je leto naokoli. Nedavno je vprašal dopisnik nekega angleškega lista, kaj se zgodi s temi zastavami, saj bi jih zdaj moralo biti že 250, pa je ena sama.

CEBELE ZAVRLE PROMET

Na cestnem ovinku pred italijanskim mestom Ceunuzi so se prekučali tovornjak s trideset čebelnimi panji. Dve stotisoč čebele je za 24 ur zavrglo promet na tistem delu ceste.

DIPLOMANTKA PRI 32 LETIH

»Novo življenje sem začela z 80 leti,« je rekla Ella Frank, ko je ondan — stara 82 let — pred 3500 študenti v Chicagu prejela diplomu. Ella Frank je po rodu Nemka. Ker je bila židinja, je pred nacističnim preganjanjem leta 1943 pobegnila iz Nemčije najprej v Afriko, nato pa se je preselila v ZDA. Leta 1952 je postala ameriška državljanka. »Ker sem si želela razširiti obzorje, sem se vpisala na večerno univerzo.« Diploma kaže, da je dobila odlično iz vseh štiri predmetov, ki si jih je izbrala.

»Miroljubna invazija«

Pod tem naslovom objavljajo italijanski listi statistične podatke o letošnjem turističnem prometu. Tako je neki list zapisal pred dnevi, da je letos julija prešlo na prehodu Ventimiglia italijansko-francosko mejo v obe smeri 1,23 milijona turistov, torej kakih 200.000 več kot isti mesec lani, avgusta pa 1,5 milijona, kar je približno 100.000 ljudi manj kot lani.

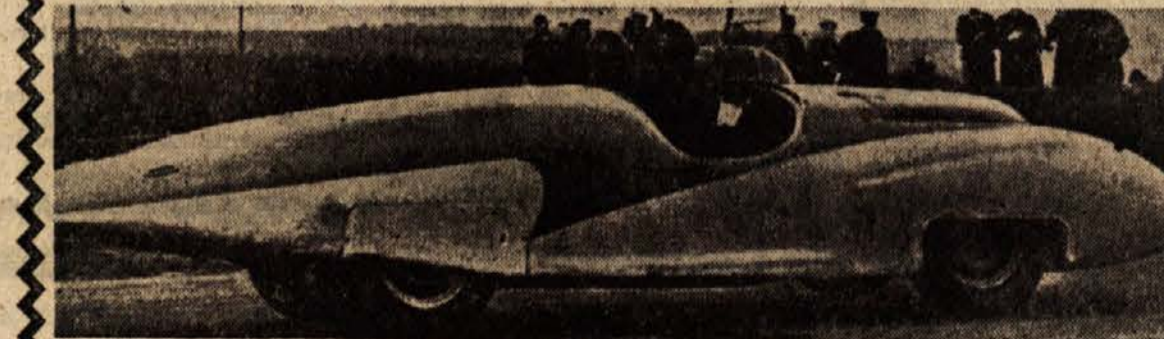
Cez most San Luigi se je pešalo julija v obe smeri nekaj nad 120.000 avtomobilov, avgusta pa 150.000. V celoti je lani obiskalo Italijo 7,75 milijona tujih turistov, letos do konca avgusta pa 5,8 milijona. Ker si Italijani prizadevajo, da bi raztegnili turizem na vse leto, upajo, da bodo v prihodnjih štirih mesecih preslegli lansko številko.

Več admiralov kot vojnih ladij

Francosko mornariško ministrstvo je objavilo podatke, po katerih ima zdaj Francija 220 vojnih ladij in 222 admiralov. Nedavno so poročali o podobnem sorazmerju tudi angleški listi.

Pri zidavi večjih poslopij so gradbeni delavci nenehno v nevarnosti, da jim bo kaj priletele na glavo. Avstrijski zidarji so zaradi tega začeli uporabljati zaščitne čelade iz plastične snovi

Drobne ZANIMIVOSTI

ZENSKA PO AMERIŠKEM OKUSU

Anketa, ki jo je neki ameriški inštitut razpisal med moškimi, vsebuje naslednje zahteve mošči do svojih žena: 28 odstotkov zdravega, 23 odstotkov materinske ljubezni, 20 odstotkov gospodinjinske spretnosti, 13 odstotkov elegancije, 10 odstotkov dobrega značaja in šest odstotkov lepote.

SODOBNA DIJASKA SLEPARIJA

Italijanske prosvetne oblasti so prišle na sled moderni slepariji pri zaključnih izpitih. Pod obvezo na glavi je imel dijak majhen radijski sprejemnik, ki je prestrezal latinski prevod, oddan iz sosednjega poslopja po starem vojaškem oddajniku.

REKLAMACIJ NE UPOSTEVAMO

Sodišče v Ohio je zavrnilo tožbo za razvezo zakona, ki jo je vložil neki Gunther. Dejal je, da je šel po poroki spoznat, da njegova žena nima pravih zob, marveč protezo. »V takih primerih reklamacija ne velja, ker zakon ni kupčija, ki bi jo bilo mogoče preklicati,« je odločilo sodišče.

DESET DELAVCEV NA AVTOSTRADI

Francoski inženirji so prikazali nov tip montažne graditve avtomobilske ceste, ki je prevozna za največje tovornjake in celo za letala. Takšno cesto uredi deset delavcev, gradbeni stroški pa so trikrat nižji kot pri graditvi klasičnih cest.

MINIATURNI GRAMOFON

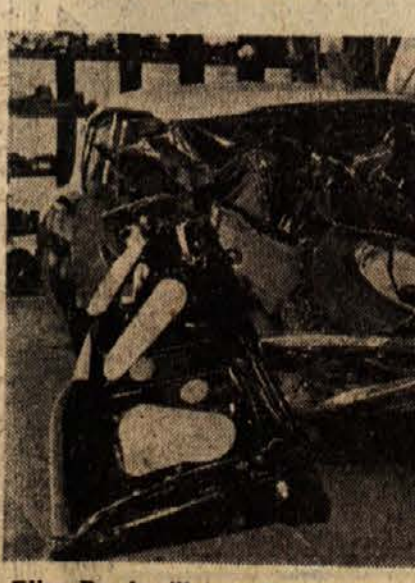
Ljubitelji klasične in zabavne glasbe bodo lahko po- slej nosili električni gramofon kar v žepu, saj je francoski iz- kar um komaj tolikšen kot pepelnik, nanj pa je mogoče polgati plošče normalne velikosti, torej s premerom do 30 cm.

ČRNA PEVKA NA ZASEDANJU OZN

Predsednik Eisenhower je imenoval znano črno pevko Marian Anderson za članico ameriške delegacije na letošnjem zasedanju Organizacije združenih narodov, ki se bo začelo sredi septembra v New Yorku.

POZAR V DJAKARTI

Hud požar je pred dnevi upepelil v Djakarti 451 hiš. Skoraj 4000 ljudi je brez strehe, na srečo po ognju ni zahteval človeških živov.

Blizu Rambouilleta v Franciji se je pripetila avtomobilska nesreča, pri kateri je dobila pretres možganov pariška pevka in plesalka Edith Piaf, skladatelj Georges Moustaki pa je razen nekaj prask odnesel zdravo kožo. Slika kaže prednji del avtomobilske karoserije

Na ameriškem trgu se je pojavilo nekaj drobnih japonskih izdelkov. Posnetek kaže sončnik, katerega zločljivo ogrodje nosi latinska v torbici, po potrebi pa ga odpre in nanj razpne dvoje krepkih robov

Drago vprašanje

Med nedavno politično krizo so se v Parizu razširile govorice, da je neka vedeževalka natanko napovedala dogodke 13. maja v Alžiriji in de Gaullovo imenovanje predsedniško mesto. Seveda so takoj navalili lahkoverni, petični ljudje, ki bi radi izvedeli iz njenih ust svojo bodočnost. Dame »iz boljše družbe« se niso ustrezale niti visokega honorarja, ki ga vedeževalka zahteva za odgovor na dvoje vprašanj: 10.000 francov. Navsezadnje se je eni izmed obiskovalk zadržalo to vendarle preveč in je začela: »Ali se vam ne zdi, madame, da je to veliko denarja za dvoje vprašanj?« — »Res je,« ji je odgovorila vedeževalka. »In vaše drugo vprašanje?«

SI ŽELITE »FIAT« 600?

TAKOJ NAROČITE

»LJUDSKO PRAVICO«

ZREBANJE ŽE OKTOBRA